

3 vek

Ročník XXV. ► Jubileum JDS ► www.jds.sk

30. výročie založenia
Jednoty dôchodcov na Slovensku
1990 - 2020

OBSAH

ÚVODNÍK

30 ROKOV JDS

BLAHOŽELAJÚ NÁM

Z NAŠICH KRAJOV

SOCIÁLNA POISŤOVŇA

Naším čitateľom do pozornosti

Radi vítame aj uverejňujeme Vaše príspevky. Z technických dôvodov Vás žiadame o ich elektronickú formu. Prijímame ich na adrese: redakcia3vek@gmail.com, resp. jds@jds.sk. Ďakujeme.

► redakcia

Znak JDS a jeho legenda

Srdce – čo iné by malo tvoriť základ nášho znaku, keď nie ono? Patrí k človeku hnacou silou, rytmom života, ale je aj jeho verným seizmografom.

Srdce – základný tvar znaku.

Jeho dolná časť má hrot jemne zrezaný - predstavuje zem. V pravej polovici srdca dominuje rozžiarené slnko, lebo predstavuje hrejivú silu života.

V dolnej časti srdca zo zeme vyrastá rozvetvený strom vo výraznej zelenej farbe - predstavuje začiatok rodokmeňa života - jeho silu a radosť.

V ľavej polovici srdca tri čierne písmena JDS sú skratkou názvu občianskeho združenia - Jednota dôchodcov na Slovensku.

Pod písmenami vidno štyri samostatné listy jemne zelenej farby, ktoré predstavujú štyri obdobia života:

- list vľavo od písmen JDS predstavuje zrod a mladosť,
- list nad ním znamená čas dospievania,
- list spojený s písmenom „S“ predstavuje aktívny život a
- list pod písmenami JDS znamená prechod do dôchodkového veku a život v ňom.

Vydáva: Ústredie Jednoty dôchodcov na Slovensku.

Redakčná rada: Ján Lipiansky – predseda. **Členovia:** Dobroslava Luknárová, Augustín Ukropec, Valéria Pokorná, Alojz Luknár.

Grafická úprava, redakčné a technické spracovanie: Bittner print s.r.o.

Tlač: Bittner print s.r.o. Bratislava **Rozširuje:** JDS poštou a vlastnou distribúciou. **Nepredajné.** EV 644/08 ISSN 1336-0833. **Periodicita**

vydávania: 4x ročne. **Sídlo vydavateľa:** Výhonská 1, 831 06 Bratislava.

IČO vydavateľa: 00897019. Číslo 5/2020

Vážené členky a členovia JDS, priatelia!

Ostatné dni, mesiace a tým aj úvodníky nielen nášho časopisu sú presýtené myšlienkami na pandémiu Covidu, čo máme a nemáme robiť, akí máme byť a ako sa máme správať k svojmu okoliu i k sebe.

V mojom príhovore by som zmenil tému. Rád by som sa s vami podelil o príjemnejšie myšlienky, keď naša „stavovská“ organizácia, naša Jednota jubiluje. Keďže bolo občianske združenie JDS registrované na Ministerstve vnútra SR dňa 3. januára 1990, má t. r. plných 30 rokov.

Je to veľa, alebo málo? Tridsať rokov v histórii našej planéty je menej ako zrnko piesku, v histórii spoločnosti je to len zopár desiatok rokov, ale v histórii našej Jednoty je to obrovský čas, naplnený prácou funkcionárov seniorov v prospech svojich rovesníkov taktiež seniorov.

Keď trochu zalistujem v análoch našej Jednoty, musím uznať, že začiatky boli ťažké - hľadala sa jej organizačná štruktúra a súčasne aj jej náplň. Že to bolo ťažké obdobie, svedčí aj skutočnosť, že od 10. 1. 1990 do mája 1997 sa vymenili až traja predsedo-

via ústredia: Ing. Ladislav Sedlár, prof. Pavol Černák, doc. Peter Kružliak. V máji 1997 bol za predsedu zvolený prof. Ján Tomovčík, ktorý však v r. 2001 abdikoval.

Prvých desať rokov existencie Jednoty jej napomohli už existujúce kluby dôchodcov. Ich členovia vstupovali do Jednoty, lebo mala širší rozsah činnosti najmä k ministerstvu sociálnych vecí, kde sa riešili akútne problémy seniorov. Úspechom tohto obdobia bolo, že vznikli takmer všetky okresné a všetky krajské organizácie JDS.

Napriek tomu, že v r. 2000 bol počet členov JDS už skoro šesťdesiat tisíc, prišlo k útlmu činnosti. Dobré, že na Sneme v júni 2002 bol za predsedu Jednoty zvolený RNDr. Kamil Vajnorský, mimoriadny organizátor, skúsený manažér a „otec seniorov“. Jeho nástupom sa začala nová éra Jednoty. Postupne bola vyriešená finančná kríza, čiastočne upravené Stanovy JDS a formulované ďalšie základné dokumenty potrebné pre jej činnosť. Viaceré platia dodnes.

Začali sa pravidelne konať celoslovenské aktivity seniorov - kto má záujem, pozrite si staršie ročníky časopisu Tretí vek, kde sa o nich píše podrobne. A je dôležité, že sa tieto podujatia postup-

ne začali organizovať aj na úrovni okresov a krajov. Stali sa neodmysliteľným prvkom v činnosti základných organizácií. Významným impulzom bolo aj oživenie pravidelného vydávania časopisu. Tretí vek má za sebou už 25 ročníkov.

Môžem povedať, že zlomovým v JDS bol rok 2006, kedy sa nám už darila práca a mali sme radosť z úspechov Jednoty na všetkých jej organizačných stupňoch.

Vážení priatelia,

dobré základy JDS položili funkcionári - priekopníci v jej prvých rokoch. Bohužiaľ, mnohí už nie sú medzi nami. Rád by som im poďakoval za vykonanú prácu, pretože jej museli venovať veľa času, energie, umu. Môžeme však konštatovať, že ich sny sa naplnili. Ak máme dnes viac ako 100 tisíc členov, je to preto, že máme vo vás, súčasných funkcionárov, vynikajúcich nástupcov. Môžeme mať všetci výborný pocit, koľko radostí vie rozdávať naša organizácia svojim členom. Pri príležitosti 30. výročia JDS patrí poďakovanie vám, súčasným funkcionárom, za obetavú prácu a nezištný vzťah k aktivitám Jednoty. Poďakovanie patrí aj všetkým našim členom za ich úprimný aktívny prínos do života každej ZO JDS.

Rád vám ako dvadsaťročný funkcionár JDS chcem zaželať veľa radosti, zdravia, úspechov, trpezlivosti a spokojnosti. Máme iba jeden cieľ – aby JDS bola taká organizácia, akú si prajeme a akú si zaslužíme.

► Ing. Igor Fabián
od XI. snemu Čestný podpredseda JDS

TRIDSIATKA – vítané jubileum

TRIDSIATKA – v živote človeka ešte ani nie je významným jubileom, skôr sú to roky dospelosti, plné výziev, rozletu i možných prvých úspechov.

Naša **TRIDSIATKA** v JDS ?Vítané jubileum. Potvrdenie, že tí, čo stáli pri jej zrode, urobili dobrý krok a položili základy životaschopného spoločenstva.

Žiaľ, s mnohými zakladajúcimi členmi JDS sa už nemožno stretnúť. Môžeme si len, vďaka uchovanej dokumentácii, pripomenúť ich mená, priblížiť začiatky nášho občianskeho združenia a vďaka súčasnému

stavu v ňom tešiť sa z jeho rozvíjajúcej sa prítomnosti. Okrúhle výročia sú vhodnou príležitosťou na spomínanie aj rekapituláciu. Nuž poskytnime im zaslúžený priestor! *Na pripomienku začiatkov JDS nám najlepšie poslúži slávnostný prejav jej dlhoročného a veľmi obľúbeného i rešpektovaného predsedu RNDr. Kamila Vajnorského, ktorý odznel na slávnostnej Republikovej rade JDS pri príležitosti 20. výročia v apríli 2010 (uverejnené v časopise 3. vek, č.2/2010). Vyberáme z neho:*

„Začínalo sa teda na „zelenej lúke“, bez finančných prostriedkov, bez priestorov, bez funkcionárskeho kádra, bez skúseností a pomoci. Už 16. decembra 1989, len mesiac po Nežnej revolúcii, bol v dennej tlači uverejnený článok od Ing. Ladislava Sedlára, CSc. Pod názvom: „Tvorí sa Jednota dôchodcov“. 3. januára 1990 boli na Ministerstve vnútra a životného prostredia SR schválené Stanovy Jednoty dôchodcov na Slovensku a 10. januára 1990 sa konalo zakladajúce valné zhromaždenie. Prerokovali sa na ňom stanovy, organizačné zásady Jednoty aj perspektívne úlohy na najbližšie obdobie.

Jednota dôchodcov na Slovensku sa podujala na ochranu záujmov a zabezpečenie potrieb starších občanov SR bez ohľadu na ich politickú príslušnosť, náboženské presvedčenie a národnostnú príslušnosť.

Boli zvolení aj prví funkcionári JDS. Predsedom sa stal Ing. Ladislav Sedlár, CSc., podpredsedami: Ing. Štefan Bohuš a Viliam Brziak, hospodárom Ing. Ing. Alexander Potocký a ďalšími členmi predsedníctva boli: Ing. Ladislav Bobiš, doc. Ing. Juraj Kaliský, CSc. A prof. MUDr. Pavol Černák, CSc.

Hneď začal aj proces tvorby jednotlivých organizačných článkov Jednoty. Ako prvá (15. 2. 1990) vznikla Mestská organizácia v Bratislave, v marci vznikla okresná organizácia v Nitre, v apríli 1990

okresná organizácia pre Košice-viedok, atď. V čase konania II. Valného zhromaždenia JDS (23. 9. 1992) bolo už založených 22 okresných organizácií. JDS mala v tom období asi 150 základných organizácií s 13 600 individuálnymi členmi.

Vo funkciách predsedov JDS sa postupne vystriedali ďalší – prof. MUDr. Pavol Černák, CSc., doc. Ing. Peter Kružliak, CSc., a prof. Ing. Ján Tomovčík, CSc. Sme organizácia, ktorá musí rátať s obmenou funkcionárov aj v dôsledku prirodzeného úbytku.

Od novembra 2001 sa stal predsedom JDS RNDr. Kamil Vajnorský. Podpredsedami v tom období boli Ing. Eduard Trizuljak, doc. MUDr. Štefan Litomerický, CSc. a JUDr. Jozef Lajš. Funkciu tajomníčky vykonávala p. Oľga Potúčková a hospodárom bol Ing. Anton Jašica. Vo funkcii podpredsedov sa postupne (hlavne zo zdravotných dôvodov) vystriedali pp. Albín Mesiarik, Vladimír Brestovanský, Ing. Michal Majtán, CSc. a doc. Ing. Juraj Rehák, CSc. Dlhoročnou hospodárkou Ú JDS bola p. Alica Kovalčíková. Nezabúdame ani na cenné výsledky práce pre Ú JDS pp. Ing. Gáfrika, Ing. Spustu, Ing. Kopeckého, Ing. Sorela a mnohých ďalších krajských a okresných funkcionárov. Ďakujeme im aj ďalším obetavým členom, ktorí už z našich radov navždy odišli, za všetku ich prácu pre JDS, ktorú vykonali.

V priebehu druhého desaťročia v dôsledku meniacej sa štruktúry štátnej správy a samosprávy sme aj my prechádzali niektorými organizačnými zmenami v štruktúre Jednoty. Z tých dôvodov došlo na VI. sneme JDS v roku 2003 k zmene Stanov JDS a k vytvoreniu ďalších dokumentov organizačného aj hospodárskeho charakteru. Na každom sneme sa prijímajú Programové ciele na 3-ročné obdobie, ktoré sa rozpracovávajú na jednotlivé roky.

Dnes môžeme konštatovať, že ku koncu r. 2009 mala JDS 8 krajských, 68 okresných a 859 základných organizácií. Celkový počet individuálnych členov bol 74 609. Je potešiteľné, že počet našich členov i organizácií sa neustále zvyšuje.“

V ďalšej časti svojho prejavu hovoril p. Vajnorský o aktivitách JDS smerom k štátnym orgánom, politickým subjektom, k masmédiám:

„Za mimoriadne cennú považujeme našu prácu v legislatívnej oblasti – najmä sociálnej a zdravotnej. Vychádzame s iniciatívami na pozitívne zmeny a snažíme sa o ich presadenie do legislatívnych noriem. Z výsledkov je potrebné uviesť najmä presadenie presnejších valorizačných pravidiel, vďovecké dôchodky, vianočné príspevky, úpravu niektorých dôchodkov, zmenu termínu valorizácie, zrušenie poplatkov u lekára a za pobyt v nemocnici a mnohé iné. Čaká nás

však ešte veľa práce, aby slovenskí dôchodcovia boli úplne spokojní, aj keď istý pokrok určite nastal.“

Ďalej pán Vajnorský konštatuje, že „pri hľadaní silného politického partnera, keď sme oslovili prakticky všetky parlamentné politické subjekty, dostali sme priaznivú odozvu len od politickej strany Smer – sociálna demokracia. Po vzájomných konzultáciách došlo k podpisu Dohody o spolupráci s veľmi konkrétnym obsahom. S odstupom času sa tento náš postup a prijatie partnerských vzťahov so stranou Smer – SD hodnotia len pozitívne. Dnes si už ťažko vieme predstaviť našu činnosť bez ich podpory.“

Poslednú tretinu svojho prejavu venoval p. Vajnorský prehľadu o pestrej činnosti v rámci organizácií JDS v oblasti vzdelávania, turistiky, športu i v umeleckých aktivitách. Vyzdvihol veľký záujem dôchodcov o štúdium na akadémiách tretieho veku, uni-

verzitách tretieho veku a pochválil spoluprácu s Úradom verejného zdravotníctva SR, Národným osvetovým strediskom, Prezidiom Policajného zboru, ale tiež Európskym sociálnym fondom. Vzdelávacími aktivitami bolo treba pripraviť seniorov na vstup SR do európy, ale zainteresovať ich aj na kontrolnej činnosti v nadväznosti na spotrebiteľské organizácie po zavedení meny eura do praxe. JDS si vytvorila dobré vzťahy spolupráce s ďalšími partnerskými subjektami: ZMOS, KOZ SR, Slovenská humanitná rada, Združenie slovenských spotrebiteľov, SZPB Združenie vojenských veteránov, ale hlavne s ministerstvami: práce, sociálnych vecí a rodiny, zdravotníctva, kultúry, školstva a tiež so Sociálnou poisťovňou.

JDS sa stalo právoplatným členom medzinárodných organizácií – Európskej seniorskej organizácie ESO a Európskej organizácie starších ľudí EURAG a udržiava čulé

vzťahy so seniorskými organizáciami v Českej republike, Maďarsku a Rakúsku.

Od roku 2008 začala JDS intenzívne spolupracovať s Radou vlády SR pre seniorov – bola iniciátorkou, aby takýto orgán vznikol. Jej najbližším cieľom bolo vytvoriť Národný program ochrany starších ľudí, aby bol náročný, ale splniteľný.

V závere prejavu odznelo zhodnotenie: „...činnosť našej organizácie je pestrá, slúžiaca dôchodcom na Slovensku. Nie je ešte všetko tak, ako si to predstavujeme. Máme však kolektív obetavých členov a funkcionárov a s ich pomocou pri najbližšom okrúhlom výročí bude vedenie JDS určite konštatovať, že očakávania, ktoré do nej vkladali jej zakladajúci členovia, sa budú naďalej naplňovať v prospech dôchodcov v našej spoločnej vlasti – Slovenskej republike.“

Uplynulo ako voda ďalšie desaťročie a nám prichodí zhodnotiť jeho priebeh - cestu, ktorú JDS vykonala za roky 2010 - 2020

Po parlamentných voľbách v roku 2010 bola Rada Vlády SR pre seniorov nahradená **Výborom pre seniorov Rady Vlády SR pre práva ohrozených skupín, zdravotne postihnutých a národnostných menšín**. Po parlamentných voľbách v roku 2012 bol Výbor... opäť premenovaný na **Radu Vlády SR pre práva seniorov a prispôsobovanie verejných politík procesu starnutia populácie**. Mal po celých 10 rokov 24 členov, z nich bolo 12 členov zástupcov seniorov a 12 členov - zástupcov ministerstiev, Výskumného ústavu PaSV SR, VÚC, ZMOS, Sociálnej poisťovne a pod. Rade predsedal minister PSVaR a podpredsedami boli minister zdravotníctva a predseda JDS. JDS malo v Rade 8 členov. **Tento poradný orgán** bol veľmi aktívnym členom tvorivej pracovnej skupiny, ktorá vypracovala **Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 - 2020 (NAPS)** do jeho komplexnej podoby.

Po schválení tohto významného dokumentu sa Rada Vlády SR pre seniorov... stala dôležitým spojovacím článkom pri jeho rozpracovávaní na podmienky krajov, okresov i miestnej samosprávy. Už v prvom polroku 2014 sa začali tvoriť, aj vďaka iniciatíve funkcionárov JDS, Rady starších pri samosprávach ako pomocné orgány koordinácie a spolupráce poslancov s občianskou seniorskou verejnosťou. Na úrovni samosprávnych orgánov boli vypracované Programy AS s určením konkrétnych úloh. Jedna z prvých Rád starších vznikla v meste Bratislava z iniciatívy vtedajšieho primátora Doc. RNDr. Milana Ftáčnika, CSc.

NPAS v celom rozsahu vzala na vedomie a podporila svojimi hlasmi Republiková rada JDS v roku 2014 a na svojom jubilejnom X. sneme v júni 2015 bol zapracovaný do Programových cieľov JDS na nasledujúce obdobie. Dokumenty, prijaté na výročných rokovaniach Re-

publikovej rady v rokoch 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, ako aj na celoslovenskom XI. sneme JDS v roku 2018 dosvedčujú, že sa plneniu prijatých úloh venovala náležitá pozornosť.

V roku 2018, po uskutočnených komunálnych voľbách, všetky KO JDS aj mnohé OO JDS i ZO JDS iniciovali pracovné stretnutia s predstaviteľmi samosprávnych orgánov a komunálnymi poslancami, nakoľko v mnohých prípadoch prišlo k ich značnej obmene. Na základe týchto rokovaní boli podpísané alebo novo potvrdené dokumenty (memoranda) o vzájomnej spolupráci na úrovni VÚC (napr. Bratislava, Trenčín, Prešov, Košice, Žilina). Obdobné dokumenty majú potvrdené mnohé MsO JDS s predstaviteľmi mestskej samosprávy hlavne v prešovskom, menej v nitrianskom, trenčianskom a bratislavskom kraji, len sporadicky v ostatných krajoch SR.

Treba konštatovať, že najväčšia ústretovosť zo strany komunálnych úradov aj poslaneckých zborov

rov smerom k seniorom sa prejavuje v podpore zriadených denných centier aj ďalších sociálnych zariadení a služieb, ktoré priamo podliehajú pod ich správu. Smerom k organizáciám JDS vychádzajú v ústrety najčastejšie formou finančnej dotácie na základe predložených projektov, už menej pri riešení vhodných priestorov pre ich činnosť. V tomto majú mnohé ZO JDS a OO JDS aj celkom negatívnu skúsenosť. Naopak veľmi dobré podmienky pre svoju činnosť majú napr. ZO aj OO JDS v Bardejove, Malackách, Pezinku, BA – Ružinov, BA – Dúbravka, Spišská Nová Ves, Rožňava, Košice – mesto, Trnava, Topoľčany, Trenčín, a pod. Pomerne dobrá spolupráca funguje pri organizovaní rôznych kultúrnych, športových, osvetových i zábavných podujatí, najmä ak sa seniori do nich zapájajú aj svojou organizátorskou aktivitou. Najpočetnejším spoločensko-kultúrnym podujatím, ktoré si už vytvorilo tradíciu, bývalo stretnutie seniorov (aj členov JDS) s predstaviteľmi komunálnej samosprávy pri príležitosti Mesiaca úcty k starším. Celoslovenské stretnutia seniorov pri príležitosti Mesiaca úcty k starším iniciovalo po celých 6 rokov plnenia NPAS aj samotné MPSVaR v úzkej spolupráci s ústredím JDS. Na tomto stretnutí preberali návrhnuté nominanti nielen z radov JDS Ďakovné listy ministra PSVaR Ing. J. Richtera za dlhoročnú záslužnú prácu v prospech rozvoja sociálneho programu, sociálnej a zdravotnej starostlivosti aj záujmových aktivít pre seniorov. Kultúrnym programom prispeli umelci RND a DAB v Nitre, pp. Laiferová, Kocianová, Oňová, Belešová a d. a tiež žiaci a študenti bratislavských LŠU.

V oblasti skvalitňovania života seniorov za hodnotené obdobie treba vysoko vyzdvihnúť **17. november 2014**, kedy začalo platiť opatrenie Vlády SR o cestovaní zdarma vlakovou dopravou všetkých pobratel'ov starobných dôchodkov, ako aj pobratel'ov všetkých druhov dôchodkov podľa zákona 461/2003 o sociálnom poistení. Odvtedy značná časť ZO JDS omnoho čas-

tejšie zaraďovala do svojich plánov činnosti poznávacie výlety a zájazdy po Slovensku, návštevy múzeí, rôznych kultúrnych podujatí, divadiel a pod. Na mnohé z týchto podujatí (hlavne pri cestovaní autobusom) prispievajú účelovými dotáciami miestne samosprávy i darmi miestni sponzori.

Osobitnou kapitolou obľúbených podujatí sa stali týždenné rekreačno-liečebné pobyty (RLP), ktoré sa začali v rámci JDS organizovať od r. 2005 a sú viazané na účelovú dotáciu MPSVaR. V r. 2014 bola zvýšená na 210 000 €, čo umožnilo realizovať až 4 200 pobytov. V r. 2019 dosiahla táto dotácia 350 000 € na 7 000 pobytov u 11 poskytovateľov. V rokoch 2005 - 2020 bolo uskutočnených 29 977 pobytov za 2 mil. 31 tisíc € dotácií.

Ku skvalitneniu života seniorov prispeli mnohé legislatívne zmeny uskutočnené v SR za ostatné roky: Nárast výšky dôchodkov, úprava výšky dôchodkov u starodôchodcov, vianočný príspevok a jeho zdvojnásobenie i rozšírenie jeho pobratel'ov, prijatie novej koncepcie valorizácie dôchodkov, odvodová úľava pre pracujúcich dôchodcov – „dohodárov“, nárast opatrovateľského príspevku do výšky minimálnej mzdy, atď. Vo viacerých mestách mohli využívať seniori zľavy na cestovnom v MHD či službu sociálneho taxíka (napr. v BA, Nitre a pod.), mnohé divadlá, múzeá, knižnice, galérie poskytli seniorom zľavy na vstupnom a pod.

Oblasť dostupnosti kultúry upevňuje vzťahy solidarity a súdržnosti medzi generáciami, čo je z hľadiska celospoločenského významný aspekt. V mnohých prípadoch bývajú práve seniori – členovia JDS iniciátormi podujatí miestneho či regionálneho významu. V úzkej spolupráci so samosprávnymi orgánmi, osvetovými zariadeniami i ďalšími záujmovými či spoločenskými subjektmi organizujú podujatia na oživenie ľudových a národných tradícií.

V každom kraji SR pracujú folklórne, spevácke, tanečné aj hudobné skupiny aj súbory, ktoré sa rokmi

pretransformovali z pôvodných detských a mládežníckych na seniorské, mnohé z nich sa radi venujú novému, mladšiemu dorastu. Napr. KO JDS Prešov eviduje 20 seniorských súborov, KO JDS Trenčín ich eviduje 55, KO JDS Trnava až 75. Všetky KO JDS a čoraz viac OO JDS usporadovalo každoročne prehliadky speváckych súborov, ale aj tematicky zamerané regionálne festivaly, napr.: Babička nášho kraja (Bardejov, Stará Ľubovňa), Matky mojej reč (Nitra), Vojenské piesne (Martin) a pod.

Špecifickou oblasťou rozvoja kultúry je umelecká záujmová činnosť. Značnej obľube a divákemu záujmu sa teší organizovanie tematických či jubilejných výstav, kde sa popri rôznych výtvarných a remeselných technikách sporadicky prezentuje v spolupráci s knižnicami aj amatérska literárna tvorba. V ostatnom čase získavali popularitu i gastronómické výstavy a ochutnávky, súťaže v príprave obľúbeného regionálneho jedla (guláš, klobásy, šišky, vianočné medovníky, kapustnica) a pod.

Za celé desaťročie veľmi úspešne pokračovala tradícia celoslovenských podujatí: Celoslovenské športové hry a Memoriál RNDr. K. Vajnorského - majú za sebou 22 ročníkov a Celoslovenská prehliadka speváckych súborov – 21 ročníkov. K nim sa pridali ďalšie tri veľké projekty: Zlaté ruky – celoslovenská prehliadka umeleckej a remeselnej tvorivosti seniorov – 7 ročníkov, Prehliadka v umeleckom prednese poézie, prózy a vlastnej tvorby seniorov – 6. ročníkov, Zimné športové hry seniorov – 1 ročník. Napriek svojej náročnosti znamenajú tieto veľké projekty pozitívny prínos do vzájomnej komunikácie seniorov i organizácii JDS a vedú k bližšiemu spoznávaniu histórie aj súčasnosti každého mesta, ktoré sa stalo ich hosťiteľom.

Vítaným impulzom pre oblasť kultúry a spoločenského rozvoja sú družobné styky medzi organizáciami JDS v rámci Slovenska (napr. Košice a Žilina), ale aj so seniorskými organizácia-

mi a združeniami v zahraničí. Ústredie JDS má širšie rozvinutú spoluprácu s vedením Rady českých seniorov, na základe ktorej popri častej výmene skúseností sa realizovali vzájomné účasti seniorských družstiev na celoštátnych ŠH na Slovensku i v Česku. Intenzívne družobné styky pestujú napr.: OO JDS Bardejov so seniormi v Olomouci a Karlových Varoch (ČR) aj v poľskom meste Gorlice, s ďalšími poľskými mestami sa družia OO JDS Sabinov, Snina, Poprad, KO JDS Trenčín so seniormi Juhomoravského a Zlínskeho kraja v ČR, MsO JDS v Modre s českými mestami Hustopeče a Benátky nad Jizerou, seniori zo Žilinského a Košického kraja súťažili na ŠH v Ostrave, ZO JDS Vysoká pri Morave má nadviazané družobné styky so seniormi z Maďarska aj z Moravy a pod.

O výbornú propagáciu slovenského folklóru na medzinárodnej úrovni sa postaralo viacero seniorských súborov, napr. súbor Radosť z Pezinka na Morave, súbory Slneč-

nice z Čadce a Sihotiar pri ZO JDS č. 27 Trenčín na medzinárodnom festivale v Chorvátsku na ostrove Rab a spevácka skupina Rozmarija z Vinného okr. Michalovce zožala úspech medzi 42 súbormi z 8 krajín Európy na festivale Zlaté roky v ukrajinskom Lvove.

K aktívnym dlhodobým formám v živote seniorov patrí čoraz viac potreba celoživotného vzdelávania. Práve JDS iniciovala základy „Univerzít 3. veku“ (UTV), keď prvá z nich bola otvorená na UK v Bratislave 15. 10. 1990. Vtedajšie ústredie JDS rokovalo s MŠ SR a angažovalo sa v prospech založenia renomované-

ho inštitútu ako špecifickej vzdelávacej možnosti pre seniorov na vysokých školách. Nakoľko sa tento model ujal aj na iných VŠ v SR, vznikla v roku 1994 Asociácia UTV na Slovensku (ASUTV), aby vytvorila priestor na vzájomnú kooperáciu. V roku 2019 pôsobilo po Slovensku 20 UTV, z nich 17 patrilo do ASUTV. V akademickom roku 2018/2019 bolo vo vzdelávacích aktivitách aktívne zapojených celkom 7 934 starších učiacich sa, z nich bolo 87 % žien, mnohí študujúci už prekročili hranicu 75 rokov. Všetky KO JDS spolupracovali s týmito vysokoškolskými inštitúciami, napomáhali pri otvára-

Predsedníctvo JDS: Ing. Ján Lipiansky, predseda JDS od roku 2012, podpredsedovia JDS: PhDr. Alojz Luknár, Valéria Pokorná a Ing. Augustín Ukropec, čestný podpredseda JDS Ing. Igor Fabián, predsedovia KO JDS: Ján Hlaváč, Mgr. Anna Királyová, Ján Matúško, Mgr. Anna Oľapková, Mgr. Anna Petričová, Mgr. Anna Prokešová, Margita Fabiánová a Dr. Michal Kotián.

Ústredná revízná komisia: predseda Ing. Štefan Eller, in memoriam, členovia: Ing. Ladislav Dula, Ing. Mária Hejná, Emma Žišková, Michal Borš, Eliška Fodorová, Anna Grácová, Zlata Šumajová.

detašovaných oddelení. Popri UTV aktívne pracovali v mnohých nielen krajských mestách **Akadémie tretieho veku (ATV)** – prípadne aj pod iným obdobným názvom. Napr. ATV v Trenčíne nepretržite 34 rokov, Akadémia strieborného veku v Novej Dubnici 14 rokov ATV v Revúcej, ASV v Pezinku, a pod. K pravidelnej každoročnej činnosti všetkých ZO JDS patrili tematické prednášky, zamerané hlavne na zdravotnú, právnu a sociálnu osvetu. Do ich organizovania sa ochotne zapájali príslušné odbory OcÚ i pracoviská polície a zdravotníctva v nadväznosti na aktuálne projekty prevencie vyhlásené príslušnými ministerstvami.

Aj túto oblasť, obdobne ako ostatné záujmové aktivity JDS v roku 2020 náhle a veľmi citeľne utlmili karanténne opatrenia v súvislosti s pandémiou COVID 19. Spoločenský kontakt seniorov bol a stále je obmedzený na minimum.

V oblasti osvetu a kultúry majú svoju nezastupiteľnú úlohu **masmédiá**. Možno s uspokojením konštatovať, že viaceré denníky a týždenníky (napr. Pravda, Hospodárske noviny, regionálna tlač a pod.) venujú pozornosť sociálnej agende, zameranej na seniorov. V čase karanténnych opatrení sa stali v mnohých ohľadoch jedným z mála dostupných osvetových a informačných prostriedkov. Iba menší priestor seniorskej agende venovali a stále venujú rozhlasové a televízne stanice. Svetlou výnimkou bola až na ostatný čas TV relácia Generácia, s ktorou JDS roky úspešne spolupracovala.

Vlastný časopis JDS „3. vek“, ktorý práve naplňa svoj 25. ročník, s počtom 6 čísel ročne, sporadicky prináša množstvo informácií o činnosti organizácií JDS, organizačných úlohách, vážnych celospoločenských témach, ale aj odborné informácie so sociálnou, právnou a zdravotníckou tematikou. Vďaka účelovej dotácii z MPSVaR SR vychádza v náklade, ktorý pokrýva požiadavky všetkých ZO JDS a dosťávajú ho zdarma.

Vážené členky a členovia JDS!

Obdobie, ktoré nám prichodí zhodnotiť, je pre nás výnimočné z dvoch protichodných príčin. Na jednej strane je to obdobie, keď si s potešením pripomínáme úspešných 30 rokov rozvoja členskej základne aj činnosti nášho občianskeho združenia a s vďakou spomíname na mnohých jej zakladateľov, ale aj funkcionárov, ktorí dokázali nadviazať na úsilie svojich predchodcov a činnosť JDS posúvať stále dopredu. **Na IX. sneme v r. 2012 odovzdal RNDr. K. Vajnorský predsedníctvo JDS do rúk Ing. Jána Lípianskeho a členmi P JDS boli v tom období:** Ing. Igor Fabián, Ing. Ján Hollý, JUDr. Anna Hromníková a doc. Dr. Oľga Juríková, ako podpredsedovia. Predsedami KO JDS boli: Dr. Emília Michalíková, Mgr. Margita Fabiánová, Dr. Oľga Csákayová, Mgr. Anna Prokešová, Dr. Ing. František Šušlík, Dr. Michal Kotian, Ján Matúško a Pavel Guman. Za predsedu ÚRK bol zvolený Ing. Ladislav Dula. Dlhé roky bol šéfredaktorom časopisu Tretí vek Paed. Dr. František Lesanský. Členmi P JDS boli prechodne PhDr. Ján Gallo, Ing. Jozef Rakús, Žofia Lomnická a d. V komisiách, ako poradných orgánoch pri ústredí JDS, pracovali PhDr. Mária Chaloupková, MUDr. Jozefína Dudášková, MUDr. Ján Krekán, CSc., Ing. Eugen Greipl, Ing. Ján Klocok, prof. MUDr. Ivan Haluška, prof. MUDr. Miroslav Borovský a d. **Na X. sneme JDS v r. 2015 a XI. sneme v r. 2018 prišlo v zložení** ústredia aj predsedníctva JDS k menším zmenám na postoch podpredsedov JDS aj predsedov v KO JDS Nitra, Bratislava a Prešov.

Druhou nečakanou realitou nášho života sa stal fakt, že sme museli práve v tomto jubilejnom období začať rešpektovať výrazné utlmenie našich už zabehnutých záujmových aktivít aj bežného života v členskej základni ZO JDS z dôvodov prísnej karantény súvisiacej s pandémiou COVID 19.

Po uskutočnených parlamentných voľbách koncom februára 2020 nadviazalo ústredie i Predsedníctvo JDS prostredníctvom viacerých zvolených poslancov kontakt predovšetkým k novozvolenému predsedovi NR SR, aby docielilo možnosť aj účinné formy aktuálnej novej podpory a spolupráce. Zatiaľ sa podarilo vytvoriť jej základy tým, že bolo 21. mája 2020 podpísané „Memorandum o porozumení a vzájomnej spolupráci“ medzi predsedom NR SR Borisom Kollárom a JDS a bolo aktualizované zastúpenie JDS v Rade Vlády SR pre práva seniorov.

Členovia P JDS vrátane členov ústredia a ústrednej revíznej komisie zabezpečovali nevyhnutnú organizačnú a administratívno – hospodársku činnosť, v rámci ktorej sa podarilo aspoň sčasti realizovať distribúciu aj poskytnutie poukazov RLP pre všetky KO JDS a tým aj do členskej základne. Sú pripravené materiály, vrátane hospodárskej uzávierky za rok 2019, na rokovanie Republikovej rady, vychádza časopis 3. vek. Po skončení nájmu v komplexe Istropolis boli kancelárie ústredia JDS presťahované na novú adresu.

Podľa dostupných informácií čiastočne funguje činnosť JDS na jej jednotlivých organizačných stupňoch, a to nielen v administratívno-správnej forme. Dôležité sú kontakty vzájomnej komunikácie a potrebnej pomoci či spolupráce vnútri členskej základne.

Jej počet by iste potešil zakladateľov JDS, veď sa pri hodnotení roka 2019, uvádza aktuálny stav členskej základne - **102 794 členov, združených do 1 207 ZO JDS.** A práve preto **Jednote dôchodcov na Slovensku, ako počtom najväčšiemu občianskemu združeniu seniorov v Slovenskej republike, stále prislúcha úloha ochrany záujmov a zabezpečenia potrieb starších občanov SR bez ohľadu na ich politickú príslušnosť, náboženské presvedčenie a národnostnú príslušnosť**, ako to deklarovali pred 30-mi rokmi jej zakladatelia. Je to dôležitá aktuálna požiadavka dňa aj výzva do ďalšej, práve sa otvárajúcej desiatky rokov.

► **Zostavili: PhDr. A. Luknár, V. Pokorná, Mgr. D. Luknárová**

Srdečne blahoželám

predstaviteľke seniorov – Jednote dôchodcov na Slovensku k významnému jubileu – 30. výročiu jej vzniku. Mal som možnosť jej činnosť osobne spoznať počas svojho 10-ročného prezidentského mandátu a skutočne som obdivoval jej rôzne aktivity, a to nielen voľno časové ale i tie, ktoré sa hlboko dotýkajú životných podmienok každého z nás – „starších mládežníkov“.

Každoročne sme sa stretávali u mňa, v prezidentskom paláci. So zástupcami seniorov z celého Slovenska sme hovorili o rôznych úskaliach a problémoch, s ktorými ste sa stretávali v práci a ktoré je potrebné riešiť. Rád som sa zúčastňoval aj na Vami organizovaných podujatiach a snažil som sa byť nápomocný, či to už bolo za čias predsedu JDS Kamila Vajnorského alebo tiež za predsedovania Jána Lipianskeho a dnes môžem otvorene povedať, že som doslova „loboval“ u pred-

staviťov vlády a jednotlivých ministrov za Vaše oprávnené požiadavky v prospech zlepšovania životných podmienok seniorov na Slovensku.

Vážim si Váš aktívny život či v oblasti zvyšovania počítačovej gramotnosti alebo v oblasti športu a kultúry a niektorým organizáciám som aj osobne poskytol na ich činnosť i finančný príspevok.

Je krásne vidieť, ako ľudia i v treťom veku nachádzajú silu aj vôľu ďalej rozvíjať svoje vedomosti a zručnosti prostredníctvom vzdelávania, ako stále dokazujú, že majú našej spoločnosti čo ponúknuť. Okrem svojich životných skúseností aj silný morálny a ekonomický potenciál. S Vami žije a propaguje Vaše aktivity, myšlienky aj odporúčania i Váš časopis Tretí vek, ktorému taktiež patrí úprimná vďaka za jeho 25-ročnú činnosť.

Záverom mi dovoľte, aby som celej JDS poprial do ďalších úspešných rokov veľa súdržnosti, pochopenia, dobrých nápadov a tiež schopných, rozhladených a obetavých funkcionárov.

K tomu Vám držím palce!

S úctou
Ivan Gašparovič

Spomíname na RNDr. Kamila Vajnorského

Ešte aj dnes možno medzi našimi členmi počuť jeho meno aj spomienky naňho, lebo jeho 11-ročné pôsobenie na čele nášho občianskeho združenia znamenalo veľký posun i v raste členskej základne, i v rozvoji jej činnosti, v budovaní jej spoločenského statusu. **Kto bol pán Kamil Vajnorský?** Absolvent Prírodovedeckej fakulty UK, stredoškolský pedagóg. Po Nežnej revolúcii začiatkom 90. rokov sa stal predsedom slobodných demokratických školských odborov – OZ PŠaV na Slovensku. Počas 8 rokov usilovnej práce sa mu podarilo spolu so spolupracovníkmi vytvoriť akceptovanú odborovú organizáciu, ktorá postupne narástla na vyše 80-tisíc členov. Bol súčasne viceprezidentom KOZ SR.

Po odchode do dôchodku sa aktivizoval v JDS a v r. 2001 bol zvolený

Milé seniorky a seniori,

prežívame čas Vianoc, kedy sme si akosi prirodzene bližší a dokážeme byť k sebe milší a prívetivejší. Vy, naša najstaršia generácia, si zaslúžite od nás, mladších, úctu, rešpekt a jedno veľké **ĎAKUJEM** od celej našej spoločnosti aj od nás, politikov.

Aj v týchto ťažkých časoch si užívajme každú jednu chvíľu, ktorú môžeme stráviť so svojimi najbližšími. Tešme sa z každého jedného dňa a aj z tých najmen-

ších radostí. Verte mi, po tom, čo som nedávno prežil, viem, o čom hovorím...

Vážené dámy, milí páni, želim Vám krásne, pokojné sviatky a veľa zdravia, pohody do nastávajúceho roka 2021.

BORIS KOLLÁR

predseda Národnej rady Slovenskej republiky

predsedu JDS v rokoch 2001 – 2012

ný za jej predsedu. Dá sa povedať, že to bol pre naše združenie nový impulz, o čom svedčia štatistické údaje o členskej základni – 8 KO JDS, 68 OO JDS okolo 1000 ZO JDS a viac ako 76-tisíc členov. Takto sa JDS zaradila medzi najväčšie občianske združenia na Slovensku a stala sa partnerskou organizáciou pre štátne orgány v procese prípravy a tvorby legislatívy a zákonov, týkajúcich sa seniorov najmä v oblasti sociálnych vecí a zdravotníctva. Šlo predovšetkým o úpravu vdovských a vdoveckých dôchodkov, vianočných príspevkov a ďalších benefitov, ktoré sa postupne realizovali.

Avšak jeho pracovné nasadenie smerovalo aj do vnútra JDS – podarilo sa napr. zabezpečiť z eurofondov finančné prostriedky na školenie funkcionárov JDS v elek-

tronickej gramotnosti aj na jej materiálne vybavenie. Presadzoval potrebu spolupráce so samosprávnymi orgánmi pri podpore aktivít seniorov v kultúrnej, športovej, turistickej a spoločenskej oblasti. Aj v období hospodárskej krízy sa mu podarilo udržať časopis Tretí vek i pokračovanie celoslovenských podujatí v športe, turistike i v propagácii folklórnych tradícií prostredníctvom prehliadky speváckych súborov seniorov.

Pôsobil ako podpredseda výboru pre seniorov pri Rade vlády SR pre ľudské práva, tiež v medzinárodných seniorských organizáciách EURAG a v Európskej seniorskej organizácii bol viceprezidentom. Významným ocenením jeho práce bolo jeho vymenovanie za ambasadora Európskeho roku aktívneho

starnutia a medzigeneračnej solidarity v roku 2012. Popri viacerých oceneniach, ktoré za svoje zásluhy obdržal, popri spoločenskom uznaní predstaviteľmi nášho štátu aj na medzinárodných fórach, predseda len najväčším bola jeho obľúbenosť a prirodzená autorita medzi členmi JDS. Cenili si jeho rozvahu, ústretovosť, ľudskosť, profesionalitu a morálne zásady.

Na IX. sneme JDS v júni 2012 bol delegátmi zvolený s veľkým vyjadrením vďaka za Čestného predsedu JDS. Žiaľ, o rok nato 24. aug. 2013 po dlhšej ťažkej chorobe pán Vajnorský zosnul vo veku 73 rokov. Jeho osobnosť a celoživotné úsilie vrátane rokov, ktoré naplno venoval rastu a rozvoju našej JDS, si zasluhujú hlbokú úctu a uznanie.

► - Red. -

Predstavujeme KO JDS Banská Bystrica

Krajská organizácia JDS Banská Bystrica bola založená 15. apríla 1997. Z najstarších záznamov sa dozvedáme, že zakladajúcimi členmi Krajskej organizácie boli predsedovia okresných organizácií týchto okresov: Banská Bystrica - Emil Mitošinka, Brezno - Tibor Gilla, Krupina - Štefan Gurica, Lučenec - Viera Paulusová, Poltár - Juraj

Karlík, Rimavská Sobota - Štefan Polčani, Žarnovica - Albín Mesiarik, Zvolen - Ján Gálus, Veľký Krtíš - Božena Tvrdá.

Kraj Banská Bystrica má 13 okresov a v 12 z nich sú založené OO JDS. V okrese Banská Štiavnica sú 2 ZO JDS, ktoré sú pričlenené pod OO JDS Žiar nad Hronom.

P.č.	Okres	Počet ZO	Počet členov	Predseda OO JDS v súčasnosti
1	Brezno	18	1 834	Mgr. Daniel Kianica
2	Revúca	17	1 497	Mgr. Zuzana Homoliaková
3	Krupina	27	1 251	Eva Kempová
4	Lučenec	8	1 427	Mgr. Zuzana Lošťáková
5	Zvolen	18	1 158	Ing. Marián Ološtiak
6	Žarnovica	17	968	Ján Repiský
7	Žiar nad Hronom	9	694	Milan Sklenka
8	Veľký Krtíš	14	562	Mgr. Mária Hroncová
9	Detva	5	617	Ing. Miroslav Petrus
10	Rimavská Sobota	13	562	Mgr. Jozef Rajzinger
11	Banská Bystrica	9	458	Mgr. Renáta Petrincová
12	Poltár	3	222	Mária Gavalcová
	Spolu v KO JDS BB	156	11 250	Ján Hlaváč

O rôznej činnosti v KO JDS

Členovia mnohých našich ZO JDS radi navštevujú spevácke, tanečné, recitačné a dramatické krúžky. Mnoho našich členov navštevuje Univerzitu 3 veku v Žiari nad Hronom a vo Zvolene.

Kultúrno-spoločenská činnosť: Každoročne organizujeme spoločenské zábavy na MDŽ a v Mesiaci úcty k starším, kde sa stretávajú členovia z celého kraja a odovzdávajú sa vyznamenania 1. a 2. stupňa aj Ďakovné listy členom JDS. Pravidelne sa organizujú prehliadky v prednese umeleckého slova a víťazi okresných kôl postupujú do

krajského kola a jeho víťazi potom na celoslovenskú prehliadku. KO JDS organizovala 4. roč. celoslovenskej prehliadky v prednese poézie, prózy a vlastnej tvorby seniorov „Kukučínova Revúca 2017 na pôde Prvého slovenského gymnázia, ktoré písalo svoju históriu v rokoch 1862-1874. V dnešnom Múzeu 1 slov. gymnázia samotné prostredie tejto historickej budovy má doslova magickú moc. KO JDS v roku 2019 organizovala Krajskú prehliadku v umeleckom prednese poézie, prózy a vlastnej literárnej tvorby seniorov na Hrade Modrý Kameň v Múzeu bábkarských kultúr a hračiek. Bolo to na počesť 200. výročia nar. A. H. Škultétyho, národného buditeľa.

Turisticko-poznávacia činnosť: OO a ZO JDS organizujú turistické zrazy a vychádzky do prírody. Najaktívnejšie sú v týchto akciách

OO JDS Brezno a Revúca s pravidelnou účasťou okolo 350 členov. Účastníci bývajú rozdelení do 3 skupín podľa obtiažnosti terénu a ich telesnej zdatnosti. Turistické vychádzky zameriavame často na návštevu hradov (Pustý hrad, Šašov, Revišské Podhradie a Prielom Muráň).

Výstavy „Zlaté ruky“: Naše seniorky a seniori sa radi prezentujú výsledkami svojej manuálnej zručnosti a výtvarného umeleckého prejavu. Prehliadky ich tvorivosti „Zlaté ruky“ poskytujú priestor na prezentáciu rozmanitých produktov ručných prác, ozdobných predmetov, inšpirovaných ľudovou tradíciou i výtvarnou tvorbou vrátane rôznych moderných tvorivých postupov. Poďakovanie za úspešnú organizáciu tohto podujatia na celoslovenskej úrovni posielame KO JDS Trenčín. OO JDS Revúca poriadala prehliadku „Ukáž, čo vieš“, na ktorej sa zúčastňuje cez 110 členov ZO JDS.

Celoslovenské prehliadky speváckych súborov: naša KO JDS bola v r. 2019 už po 4. krát poverená organizáciou tohto obľúbeného podujatia v JDS. Za mesto Zvolen s pozdravným príhovorom vystúpila primátorka Ing. Lenka Balkovičová a čestný hosť podujatia Doc. JUDr. Ivan Gašparovič, CSc, bývalý prezident SR vyzdvihol vo svojom prívete lásku a úctu k domovine, rodnej reči a domovu. Jubilejného XX. roč. CSPSSS 2019 v divadelnej sále MD JGT sa zúčastnilo 10 súborov a početné publikum.

Športové aktivity: Každoročne organizujeme okresné aj krajské športové hry a naši športovci – seniori sa každoročne umiestňujú na popredných miestach v celoslovenských súťažiach. Účasť na našich KŠH býva veľká. Medzi najlepších športovcov patria Ladislav Golian, Eva Ďuricová a Anna Drozdíková z Detvy, Stanislav Bobák a Miroslav Tokár z Brezna, Eva Sedmáková a Mária Polievková z Krupiny. V zimnom období OO JDS Brezno organizuje aj zimné ŠH v behu na lyžiach a slalome, na ktorých

sa zúčastňuje viac ako 80 súťažiacich. V Žiari nad Hronom a Badíne v mesiaci december zvyknú prebiehať stolnotenisové turnaje mužov a žien. V letnom období usporadujeme petangové turnaje za účasti 11 družstiev.

Jednoznačne môžeme skonštatovať, že naše združenie JDS má svoje opodstatnenie a som presvedčený, že ani jeden primátor či starosta obce neľutuje, že môže takouto cestou – prostredníctvom podujatí JDS, ktoré podporil, pomôcť starším občanom. Členovia našich ZO JDS ešte vládu chodiť, myslieť a chcu naplno žiť, ale aj pomáhať všade, kde je to potrebné. **Touto cestou ako predseda KO JDS vyslovujem** všetkým zástupcom samosprávy, primátorom miest a starostom obcí za ich pomoc a podporu nesmiernu vďaku. Odkazujem všetkým pracovníkom miestnej samosprávy naprieč Slovenskom, že aj oni raz budú prežívať, ak im to bude dopriať, jeseň života a iste si vtedy s vďakou spomenú na tých, ktorí JDS vybudovali.

► **Ján Hlaváč**
predseda KO JDS Banská Bystrica

KO JDS počas svojej existencie zorganizovala tieto celoslovenské podujatia:

- 2004 Celoslovenská prehliadka Speváckych súborov vo Zvolene
- 2007 Celoslovenská prehliadka Speváckych súborov vo Zvolene
- 2012 Celoslovenské športové hry a turistický zraz vo Zvolene
- 2016 Celoslovenská prehliadka Speváckych súborov v Žiari nad Hronom
- 2017 Celoslovenská prehliadka poézie a prózy Kukučínova Revúca
- 2017 Celoslovenská prehliadka Speváckych súborov vo Zvolene

Krajská organizácia JDS Bratislava v znamení jubilea

30. výročie založenia Jednoty dôchodcov na Slovensku je vhodná príležitosť, aby sme zhodnotili úspechy i neúspechy, aby sme oceňili zásluhy tých, ktorí stáli pri zrode JDS, ale aj tých, ktorí sa dlhší čas úspešne podieľali a podieľajú na jej zveľaďovaní. Keď sa na začiatku 90-tych rokov minulého storočia začala rodiť naša organizácia, dialo sa to vo veľkej miere práve v Bratislave. A práve preto si radi pripomíname všetky kroky, ktoré viedli k jej plnému etablovaniu. **Ale rovnako je pre nás dôležitý dátum 15. február 1990, kedy vznikla Mestská organizácia JDS v Bratislave. Zahrňovala 5 okresov mesta Bratislava a tiež okresy Malacky, Pezinok a Senec.** Na ustanovujúcom Valnom zhromaždení boli do predsedníctva MsO JDS zvolení: **Ing. Matej Spústa – predseda**, Ing. arch. Jozef Kováčik – podpredseda, Ing. Ján Baláž – člen, Marcela Sagoová – členka, Ing. Július Soral – člen, Ing. Zdeno Riška a Jozefína Horvátová. Bola vytvorená Redakčná rada – vydával sa časopis „Informátor bratislavských dôchodcov“. Pracovali v nej 17 členovia. Právna sekcia vykonávala koordináciu právnych poradní, konali sa pravidelné štvrt-

ročné porady predsedov ZO JDS. Porady viedol predseda MsO JDS Ing. Matej Spústa. Boli vypracované „Zásady zakladania a činnosti ZO“ a vzorová zakladajúca listina. **Postupne bolo založených v rámci kraja 36 ZO JDS.**

Na práci Predsedníctva MsO JDS sa podieľali aj: RSDr. Mária Čermáková – hospodárka (1994-1997), RSDr. Emília Michalíková – tajomníčka (1992-1997), doc. Júlia Žilinková, CSc., Eugen Cako, Jozef Hалуška, Ján Keketi, Mária Šeraková, Ing. Viliam Mikle a mnoho ďalších.

Závažnou zmenou v živote JDS bolo rozhodnutie o novom územnom a správnom usporiadaní SR v r. 1996, čomu bolo potrebné prispôbiť aj organizačnú štruktúru JDS. V roku 1997 sa preto rozdelila Mestská organizácia JDS v Bratislave na jednotlivé okresné organizácie: Bratislava I. až Bratislava V. Súčasne z okresu Bratislava – vidiek vznikli tri okresy: Malacky, Pezinok a Senec. Tieto spolu tvoria Bratislavský kraj aj v súčasnosti. Nadväzne na toto nové územno - správne usporiadanie SR (Zákon NR SR prijatý 22.marca 1996) bol na zasadnutí Rady Ústredia JDS v dňoch 25. – 29.11.1996 v Dudinciach ustanovený prípravný výbor na založenie KO JDS Bratislava.

Predsedom prípravného výboru bol Ján Keketi, tajomníčkou RSDr. Emília Michalíková. Ďalší členovia: doc. Ing. Juraj Kaliský, CSc., Ing. Vladimír Kopecký zo Senca a Ružena Orviská z Malaciek.

19. 9. 1997 bola ustanovená Krajská organizácia JDS Bratislava, ktorá zahrňuje 5 okresov Bratislavy a okresy Malacky, Pezinok a Senec. Na ustanovujúcej schôdzi boli zvolení: **Ing. Ladislav Gáfrik – predseda, predseda OO JDS**

Bratislava IV, Ing. Matej Spústa – podpredseda, Ing. Viliam Mikla – tajomník, Ing. Ján Hudec – hos-podár, Ján Keketi – člen, Ing. Vladimír Kopecký – predseda OO Senec, Ružena Osuská – predsedníčka OO Malacky, Mgr. Magdaléna Konečná – predsedníčka OO Pezinok, doc. RNDr. Júlia Žilinková, CSc. – predsedníčka OO Bratislava I, JUDr. Štefan Sedláček – predseda OO Bratislava II, Eugen Cako – predseda OO Bratislava III, Ing. Jozef Valent – predseda OO Bratislava V, RSDr. Emília Michalíková – členka, Jozefína Horvátová – členka. Revízna komisia: Ing. Soňa Kozáčková – predsedníčka, Ing. Michal Petráš – člen, Ing. Július Číž – člen.

V priebehu funkčného obdobia došlo v predsedníctve KO JDS Bratislava k nasledujúcim zmenám: 27. 3. 1998 bol uvoľnený z funkcie predsedu OO Bratislava II. JUDr. Sedláček, nahradil ho Ing. Matej Spústa, 18. 3. 1999 bol uvoľnený z funkcie hospodára Ing. Ján Hudec, nahradil ho Ing. Anton Jašica, 30.5.1990 bol na vlastnú žiadosť uvoľnený z funkcie podpredsedu Ing. Matej Spústa. 24. 9. 1999 bola kooptovaná Hedviga Kružliaková a zvolená za predsedníčku OO JDS Bratislava V. Súčasne bol uvoľnený Ing. Jozef Valent.

Vo februári 1999 bol uvoľnený Eugen Cako a miesto neho bola funkciou predsedu OO JDS Bratislava III poverená RSDr. Emília Michalíková. Za zosnulého člena RK Ing. Júliusa Číza bola kooptovaná Oľga Kéryová.

Funkciu predsedov KO JDS Bratislava postupne vykonávali: Ing. Ladislav Gáfrik (1999 – 2002), Ing. Ján Remešík (2003 – 2005), doc. PhDr. Pavol Lomen, CSc., (2006 – 2009), RSDr. Emília Michalíková (2010 – 2012), Žofia Lomnická (2013 – apríl 2018), Anna Királyová od mája 2018.

Na X. sneme KO JDS Bratislava, konanom dňa 14.5.2015 bolo zvolené nové predsedníctvo: Žofia Lomnická – predsedníčka, Ing. Anton Jašica – podpredseda pre ekonomickú oblasť, Ing. Anna Biacovská – tajomníčka, MUDr. Igor Slepčan – člen P KO, Emília Pro-

Štruktúra KO JDS Bratislava:		
OO JDS	Počet ZO	Počet členov
Bratislava 1	7	496
Bratislava 2	7	938
Bratislava 3	11	620
Bratislava 4	5	1 007
Bratislava 5	2	868
Malacky	19	2 209
Pezinok	12	1 603
Senec	15	1 623
Celá KO JDS Bratislava	78	9 323

kopová – členka P KO, Marta Kosi-bová – predsedníčka OO JDS BA I, Gabriela Klučková – preds. OO JDS BA II, Jozefa Luknárová – členka P KO a preds. OO JDS BA III, Ing. Peter Moravický – člen P KO a preds. OO JDS BA IV, Valéria Baluchová – členka P KO a preds. OO JDS BA V, Ružena Mrázová – členka P KO a preds. OO JDS Malacky,

ovplyvňuje epidémia koronavírusu), do istej miery ovplyvňovanej podmienkami, aké poskytuje svojim obyvateľom mestskej či vidieckej prostredie. ZO JDS z obvodov Bratislavy radi využívajú jej početnú kultúrno-spoločenskú ponuku, ale turistiku s obľubou volia mimo hlavného mesta. Opačne, ZO JDS z okolia Bratislavy hojne navštevujú kultúrne

Mgr. Mária Miškeríková – členka P KO a preds. OO JDS Pezinok, Ján Székely – člen P KO a preds. OO JDS Senec. Revízna komisia: JUDr. Eva Weissová, členky: Emília Stolaríková, Eva Zouzalíková.

KO JDS má podpísané Memorandum o vzájomnej podpore a spolupráci s vedením VÚC Bratislava na čele s predsedom Mgr. Jurajom Drobom. Ako iné KO JDS aj naša sa venuje kultúrnej, športovej a vzdelávacej činnosti (žiaľ, v tomto roku ich počet aj realizáciu silne

inštitúcie aj podujatia v Bratislave, ale na šport a turistiku nájdú viacej možností vo svojom blízkom okolí. Veľkej obľube medzi seniormi sa tešia výlety a zájazdy do rôznych lokalít Slovenska aj susedného Maďarska, Rakúska a hlavne na Moravu vzhľadom na ľahkú dostupnosť k železničnej aj lodnej doprave. K životu ZO JDS patria aj rôzne formy pravidelnej záujmovej činnosti.

Viacere naše OO JDS majú svoje spevácke súbory, ktoré sa každoročne stretávajú na krajskej prehliad-

ke.12 ročníkov tejto prehliadky sa uskutočnilo v MKC Pezinok, kde má svoju domácu scénu súbor Radosť. V r. 2017 sa stal spoluorganizátorom 18. ročníka celoslovenskej prehliadky speváckych súborov JDS. V súčasnosti má KO JDS 10 aktívnych súborov, na 21. ročníku CSPSSS v Rožňave nás reprezentovala spevácka skupina Malinka z Malaciek.

V r. 2019 organizovala naša KO JDS už jubilejný X. ročník krajských ŠH v Malackách, pomenovaný na počesť predčasne zosnulej predsedníčky KO JDS „Memoriálom Žofie Lomnickej“. Pred piatimi rokmi bola naša KO JDS hlavnou usporiadateľkou celoslovenských ŠH v športovom areáli VŠ internátu Mladá garda v Bratislave.

Na každoročnej Krajskej prehliadke poézie, prózy a vlastnej tvorby sa predstavujú seniori s prednesom obľúbených veršov i svojou vlastnou literárnou tvorbou. V roku 2018 sa OO JDS Bratislava – Staré Mesto spolupodieľala na realizácii 5. roč. Celoslovenskej prehliadky v prednese poézie, prózy a vlastnej tvorby seniorov pri príležitosti 100. výročia vzniku Československa. Keď sa zrodil nápad organizovať v rámci JDS celoslovenské prehliadky pod názvom „Zlaté ruky“ na prezentáciu rozmanitých produktov ručných a výtvarných prác i remeselníckych výrobkov, prvé tri ročníky toh-

to podujatia sa konali v Bratislave, a preto sa na ich organizačnom zabezpečení podieľal celý funkcionársky kolektív KO JDS.

Mimoriadne podnetnou aktivitou našich seniorov je Akadémia tretieho veku, založená na podnet OO JDS v Pezinku v r. 2007 a 9 ročníkov ATV, ktoré založila OO JDS Bratislava II v spolupráci s Regionálnym úradom verejného zdravotníctva a pod záštitou starostu MČ. Táto OO JDS už 13 rokov organizuje v spolupráci s Európskym informačným centrom nielen prednášky, ale aj vedomostnú súťaž „Seniori spoznávajú Európu“. Vo viacerých OO JDS sú obľúbené vlastivedné prechádzky a kvízy pod názvom „Poznáš svoje mesto, svoju mestskú časť?“ aj komentované návštevy múzeí, galérií a knižníc.

Obľúbené sú aj športové aktivity, vhodné pre vyšší vek: petang, nordic walking, turistika, gymnastika, plávanie a pod. Cvičenia, zamerané na rozvoj pamäťových schopností, krížovkárské, kartárske či šachové turnaje, vedomostné súťaže, školenia a prednášky, ktoré pravidelne tvorili súčasť činnosti predovšetkým v ZO JDS, všeobecne prispievajú k udržiavaniu fyzickej i psychickej pohody a kondície našich členov. Veľmi obľúbené sú turistické výlety do rôznych destinácií Slovenska i do zahraničia. Rovnako sú

obľúbené tradičné RLP, ktoré si viaceré ZO JDS organizujú aj vo vlastnej réžii.

Na celkovej činnosti našich organizácií sa pozitívne prejavuje podiel pomoci a podpory zo strany orgánov miestnej samosprávy a volených poslancov. Dobré skúsenosti z tejto spolupráce pociťujú vo väčšej miere predovšetkým mimobratislavské okresné aj základné organizácie.

V súčasnosti tvoria Predsedníctvo KO JDS Bratislava: Anna Királyová – predsedníčka Valéria Baluchová – podpredsedníčka KO a preds. OO JDS BA V, Ružena Mrázová – podpredsedníčka KO a preds. OO JDS Malacky, Ing. Daniela Hlubíková – podpredsedníčka pre ekonomickú oblasť, Ing. Oľga Hauskrechtová – tajomníčka, Valéria Pokorná – členka P KO a preds. OO JDS Bratislava I, Gabriela Klučková – členka P KO a preds. OO JDS Bratislava II, Jozefa Luknárová – členka P KO a preds. OO JDS Bratislava III, Ing. Ján Molnár – člen P KO a preds. OO JDS Bratislava IV, Mgr. Mária Miškeříková – členka P KO a preds. OO JDS Pezinok, Viktor Gulár – člen P KO a preds. OO JDS Senec, Emília Prokopová – členka P KO. Revízna komisia: JUDr. Eva Weissová – predsedníčka, Francenová Dana – členka, Ing. Kvaššayová Mária – členka.

„NIČ NEBEŽÍ RÝCHLEJŠIE AKO ROKY“, POVEDAL PRED STOVKAMI ROKOV OVÍDIUS.

Tridsať rokov tvorivej činnosti KO JDS Nitra

Všetko na svete může člověk zastavit. Dokáže zastavit každý pohyb, let, každý nepokoj, čo však nezastaví a nedokáže ani spomaliť, je čas. Čas, ktorý plynie ako rieka nášho života. Čas, ktorý nám obracia listy v kalendári, deň za dňom, rok za rokom a my sa v určitých chvíľach zastavíme. V spomienkach sa nájdú najkrajšie prežité roky, ale aj vážne, smutné a nezabudnuteľné obdobia... Život nás naučil prispôbiť sa, tolerovať, ale aj bojovať a hlavne nevzdávať sa.

Je tomu práve 30 rokov, keď sa v krajoch začali kreovať KO JDS. Seniori v Nitrianskom kraji sa naučili s časom pracovať, zabávať sa, športovať, vzdelávať a realizovať svoje sny.

Za prvého predsedu krajskej organizácie Nitrianskeho kraja bol zvolený **RNDr. Jozef Belák**, s ktorým spolupracovali **Anna Deáková**, **Eva Kmeťová** a **Agata Fišerová**.

Prvý klub dôchodcov v Nitrianskom kraji vznikol v Rišňovciach 6. 5. 1988 a neskôr sa pretransformoval na ZO JDS. Jeho predsedníčkou sa stala **Emília Schmidová**. Toto podnietilo vznik ďalších

organizácií. Ich cieľom bolo starať sa, chrániť záujmy ľudí v dôchodkovom veku, pomáhať adaptovať sa na generačné zmeny, poskytovať poradenské služby, v neposlednom rade starať sa o kultúrno-spoločenský život dôchodcov.

Seniori prejavili veľký záujem o ponúkané podujatia a aktivity, čo sa odzrkadlilo aj v rastúcom počte členskej základne.

V Nitrianskom kraji aktívne pracuje sedem OO JDS a v nich 148 ZO JDS, s počtom členov 14 570. Ich činnosť je rôznorodá a závisí od regiónu, v ktorom žijú.

Najpočetnejšou okresnou organizáciou je OO JDS Nitra, ktorá bola založená v marci 1990, združuje 5 221 členov v 50-tich základných organizáciách. Prvým predsedom sa stal PaedDr. Robert Margetin. Súčasným predsedom OO JDS je Ing. Ivan Liday. Najväčšou organizáciou v okrese je Mestská organizácia vo Vrábľoch, ktorá má 550 členov, jej predsedníčkou je Katarína Klasová.

Činnosť je rôznorodá a veľmi obľúbená u členov. Radi sa zúčastňujú na oslavách k rôznym príležitostiam, ako je Oslobodenie mesta Nitry, Červené maky, Mesiac úcty k starším, rozlúčka so starým rokom a víťanie nového roka v kameňolome na Zobore, spojená so svätou omšou, recyklácia a využitie odpadových materiálov, burza šatstva, návšteva divadelných predstavení, prehliadka speváckych súborov, Deň folklóru vo Vrábľoch, prednes poézie a prózy v slovenskom a v maďarskom jazyku, výstavy ručných prác, prednášky s lekárom v spolupráci so Slovenským červeným krížom, prednášky s členmi policajného zboru o bezpečnosti a ochrane seniorov. Zo športových akcií najväčší záujem je o športovú olympiádu, petang, bo-

uling, stolný tenis, popoludnie plné zábavy a športu a turistiku.

Druhou najväčšou organizáciou je OO JDS Levice s počtom členov 2 314 a s 28-mi ZO JDS. Predsedníčkou je Emília Nichtová. Funkciu prevzala po Elene Kolmanovej, ktorá riadila organizáciu celých 19 rokov. Zakladajúcim predsedom bol Ján Halász. Ich činnosť je zameraná na kultúrno-spoločenské a športové aktivity. Z ich najzaujímavejších aktivít treba uviesť „Jazdu zručnosti“, v ktorej ženy-seniorky súťažili o Putovný pohár Zväzarmu, Okresný cykloturistický zraz seniorov a Okresný piknik pri rieke Hron. Z ručných prác najviac zaujalo vyhotovenie bábik v tekovskom kroji a bábik zo šúpolia. Na skvalitnenie a skrášlenie životného prostredia vysadili starí rodičia s vnukmi stromčeky, o ktoré sa starajú.

OO JDS Zlaté Moravce s počtom členov 1 755 a 22-mi ZO JDS predsedá Ing. Vlasta Lisá, ktorá prevzala post po Ing. Petrovi Lisom. Vynikajúce výsledky dosahujú v športových zápoleniach. Ich športovci sa umiestňujú na popredných miestach nielen v kraji, ale aj na ce-

loslovenských súťažiach. Spevacké súbory ZO JDS v Lovciach, Slažanoch, Čiernych Kľačanoch i v Zlatých Moravciach vydali piesne zo svojich regiónov na CD. Mestskej organizácii, s počtom členov 454, predsedá Helena Holečková

OO JDS Nové Zámky patrí medzi najstaršie organizácie v Nitrianskom kraji, vznikla v r. 1991. Prvou predsedníčkou bola MUDr. Mária Filakovská a po nej nastúpila Mária Kuklová, ktorá vedie organizáciu už piate volebné obdobie. Počet členov je 1 697 v deviatich základných organizáciách. Najväčšou je MsO JDS Nové Zámky s počtom členov 953. Jej predsedníčkou je PaedDr. Mária Malperová. Z najzaujímavejších aktivít spomenieme prácu v krúžkoch: maľovanie na hodváb, sklo, čipkársky, vyšívanie, háčkovanie, spevacky záhradkársky, Joga, Zumba, NORDIC WALKING, tvorivá práca z papiera, kurzy výpočtovej techniky. Vynikajúca spolupráca je s OZ Malý šéfkuchár bez čapice, kde sa v spolupráci s najmladšou generáciou venujú zdravej výžive. V rámci cezhraničnej spolupráce s maďarskými senior-

mi organizujú športové a kultúrne podujatia. Športový olympijský deň poriadajú v spolupráci s okresným olympijským klubom.

OO JDS Topoľčany má 1 528 členov v 20-tich ZO JDS. Vznikla v r. 1991 a jej zakladateľom bol Ján Sikela. Od roku 2012 je predsedníčkou Alžbeta Fabríciová. Predsedom MsO JDS Topoľčany, s počtom členov 260, je Milan Páleník. Okrem spomínaných aktivít v predchádzajúcich OO JDS, okresná organizácia v Topoľčanoch organizuje pre svojich členov súťaž v kolkoch a petangu. Popri RLP organizujú aj ďalšie kúpeľné pobyty. Členky ZO JDS Ludanice sa už dlhšiu dobu venujú šitiu krojov pre bábiky z regiónov, ktoré prezentujú na výstavách. Vydali na CD ľudové piesne svojho regiónu.

Dňa 14.1.1992 bola založená **OO JDS v Komárne** a jej prvým predsedom bol Richard Kareš. V súčasnej dobe ju vedie Mária Kravcová. V 14-tich ZO JDS je 1 463 členov. OO JDS Komárno úzko spolupracuje s maďarskými dôchodcami na kultúrnych a športových podujatiach, ako sú Slávne vínné týždne

v Balatonfürede, Festival vojenských piesní v Debrecíne, Medzinárodné folklórne dni v Budapešti. Pravidelne organizujú brigády na skrášľovaní životného prostredia s mládežníkmi. Aktívne organizujú krajské a celoslovenské podujatia.

OO JDS Šaľa s 5-timi ZO JDS a 564 členmi je najmenšou v Nitrianskom kraji. Prvým predsedom sa stal František Komlóši a súčasným predsedom je Jozef Kurnava. Z ich zaujímavých akcií treba uviesť Preteky v chôdzi s palicami o Pohár primátora mesta Šaľa, na ktorých sa zúčastňujú seniori vo veľkom počte. Preteky sú spojené s varením guláša. Výborným podujatím býva rozprávkové popoludnie pre deti pod názvom „Rozprávky starých mám“. Pravidelne organizujú zábavné športové hry, kde si každý senior nájde svoju zábavnú činnosť.

V rámci celej našej KO JDS Nitra organizujeme každoročne podujatia v spolupráci s OO JDS: Krajské ŠH seniorov, účasť na Športových hrách seniorov v Maďarsku s podporou Vyšehradského fondu, Krajská prehliadka speváckych súborov, Krajská prehliadka v prednese poézie, prózy a vlastnej tvorby v slovenskom aj v maďarskom jazyku pod názvom „Matky mojej reč“, výstava ručných prác, tvorivosti a zručnosti seniorov „Zlaté ruky“, Náučný Partizánsky chodník Skýcov – Zlatno a Krajská slávnosť Mesiaca úcty k starším pod záštitou predsedu NSK Milana Belicu. Krajská organizácia už dlhé roky úzko spolupracuje so seniori z Českej a Maďarskej republiky v rámci cezhraničnej spolupráce.

Pri KO JDS pracujú odborné komisie: športová - predsedom je Jozef Zlatohlávek, kultúrna s predsedníčkou Evou Kmeťovou, sociálno-zdravotná s predsedom MUDr. Štefanom Pavlovom a vzdelávacia - jej predsedníčkou je Doc. PhDr. Ľudmila Nagyová CSc. Svojou aktívnou spolupracou prispievajú k organizovaniu krajských podujatí, školení, výstav a besied na odborné témy.

Naša KO JDS, poverená Ústredím JDS, zorganizovala viaceré celoslovenské aktivity: Celoslovenské

športové hry a turistický zraz seniorov JDS, Memoriál RNDr. Kamila Vajnorského v r. 2005 v Komárne, 2011 a 2015 v Nitre, Celoslovenskú prehliadku speváckych súborov v Komárne v r. 2018, Prehliadku v prednese poézie a prózy „Poetická Nitra“ v r. 2016 a v Topoľčiankach v r. 2019, Celoslovenské stretnutie seniorov v Divadle Andreja Bagara v Nitre pri príležitosti Mesiaca úcty k starším v r. 2019.

Pre zlepšenie zdravého životného štýlu seniorov je veľký záujem o RLP, ktoré od r. 2011 prideliť seniorom a ich záujem každoročne stúpa.

Seniori navštevujú Univerzitu tretieho veku pri UKF a SPU v Nitre. O štúdium prejavujú veľký záujem, nakoľko ponuka vzdelávacích programov každoročne reflektuje ich požiadavky. Najväčší záujem je o Dejiny výtvarného umenia a výtvarná tvorba, Ľudové remeslá, Psychológia tretieho veku, Zdravotno-sociálne aspekty seniorov, Keramika, Tanec v živote seniora a Digitálna fotografia a kamera. Po ukončení 3. ročníka štúdia sa organizujú výstavu prác študentov v odboroch: Dejiny výtvarného umenia a výtvarná tvorba, Keramika a Digitálna fotografia a kamera. **SPU ponúka:** Eko-záhradníctvo, Liečivé a aromatické rastliny, Praktické záhradníctvo, Pohybovo-relaxačné cvičenie pre seniorov 50+, Viazanie a aranžovanie kvetín.

Všetky akcie „Seniorov pre seniorov“ by bolo náročnejšie zrealizovať

bez úzkej spolupráce s NSK, mnohými predstaviteľmi samosprávnych orgánov, poslancami, či predstaviteľmi iných občianskych združení. Predseda NSK doc. Ing. Milan Belica, PhD. sa často a rád zúčastňuje podujatí v rámci celého kraja. Nad mnohými akciami preberá záštitu. Veľký záujem o prácu seniorov v celom regióne majú aj podpredsedovia a poslanci NSK, primátori, starostovia a poslanci MsZ a OcZ. Sú nápomocní pri organizovaní a zabezpečovaní akcií finančne, materiálne aj svojou účasťou.

Tridsať rokov JDS ubehlo ako voda. Vystriedalo sa v nej veľa predsedov, funkcionárov aj členov, ktorí zanechali hlboké stopy svojej práce, úsilia a času, aby sme sa – my, seniori - necítili osamelí, nepotrební a odsunutí na okraj spoločnosti. V ich práci pokračujú ďalší zanietní seniori, lebo dobré príklady priťahujú a každé vydarené podujatie otvára cestu ďalej. Je potrebné si uvedomiť, že čas odmeriava v každom živote mieru vykonanej práce, ale dáva aj priestor na zabudnutie problémov, prežitých bolestí, či dosiahnutých cieľov. Jedným slovom kladie pred nás nové a nové výzvy.

Ďakujem PaedDr. Márii Malperovej za spoluprácu pri spracovaní článku a predsedom všetkých OO JDS v našom kraji za poskytnutie informačného materiálu.

► **Mgr. Anna Oťapková**
predsedníčka KO JDS Nitra

Krajská organizácia JDS v Košickom kraji

KO JDS Košice vznikla v roku 1997. Prvé stretnutie na úrovni kraja iniciatívne zabezpečovala Ing. Helena Považanová, predsedníčka mestskej organizácie Košice. Zakladajúceho stretnutia sa zúčastnili všetci členovia predsedníctiev okresných organizácií v kraji. Predsedovia informovali o činnosti svojej okresnej organizácie a potvrdili, že aj naďalej chcú a budú realizovať ciele a úlohy vyplývajúce zo stanov JDS.

Potvrdili, že predsedníctvo krajskej organizácie bude zložené z 8 predsedov okresných organizácií s doplnením o dvoch ďalších členov a administratívnych pracovníkov. **V r. 2000 mala KO JDS 6 562 členov.** Jej intenzívnejšia práca nastala práve po roku 2000 a najmä po prijatí nového zákona 461/2003 o dôchodkovom poistení. Tento zákon však pozabudol na starobné dôchodky, ktoré boli priznané do

31.12.2003, a tým v podstate zrušil solidaritu. Vznikol problém tzv. starodôchodcov - tento bol čiastočne riešený až po 13 rokoch, a to v r. 2018. Z uvedeného dôvodu, pre zabezpečenie dôstojného dôchodkového zabezpečenia, bolo zo strany KO JDS expedovaných množstvo žiadostí, návrhov, petícií, intervencií Vláde SR, NR-SR, ministers-

tvám aj ústrediu JDS. Problémy sa však dostatočne neriešili a ak áno, len nesystémovo.

Odpovede boli len všeobecné konštatovania a väčšina členov, dokonca aj funkcionárov, sa stála preto apatická. Vyjadrovali sa: „Oni si urobia, ako chcú“. Postupne klesala angažovanosť v tejto oblasti. Možno povedať, že tá situácia trvá doteraz.

Oveľa úspešnejšia a progresívnejšia bola práca KO JDS Košice v ostatných činnostiach, najmä v kultúrno-spoločenskej, ktorá patrí u členov JDS medzi najobľúbenejšie. Svedčí o tom napr. aj zorganizovanie Celoslovenských prehliadok speváckych súborov v r. 2009, 2013 a tiež tohtoročnej v Rožňave.

Práca krajskej organizácie zo strany Ústredia JDS bola charakterizovaná ako rebelujúca pre jej kritické a objektívne pripomienky k jeho práci. Situácia sa nezlepšila ani po IX. sneme v roku 2012, keď bol do funkcie zvolený nový predseda. Naopak. Nastala etapa nerešpektovania stanov, individualizmus, finančné využívanie občianskeho združenia pre svoje osobné ciele. Tento stav stále pretrváva. Pre objektivnosť treba povedať, že v práci KO JDS boli aj nedostatky a mohli sme urobiť viac. Vždy sme však vychádzali z požiadaviek a potrieb našej členskej základne.

Teraz ide o to, aby sme netrieštili svoje sily každý mesiac s novými požiadavkami, ale aby sme sa snažili určiť podstatné problémy, ovplyvňujúce životnú úroveň všetkých dôchodcov, a za tie sa snažili bojovať spoločne. Košice, november 2020

► Spracoval Ing. Ladislav Synak
člen P KO JDS Košice

► Ján Matúško, predseda KO JDS Košice

Som senior

Som senior – a čo je viac?
Hrdo vôkol vravím, volám,
som medzi vami a užitočný
napriek svojim slabým nohám.

Som senior, ale necítim sa starý -
hoci srdce, pľúca, nohy, zrak
už cítia množstvo prežitých jarí.
Život krásny prežil som jak vták.

Som senior a život vo mne prúdi -
viem, čo som prežil a čo ma ešte čaká...
Nechcem len postávať vedľa iných ľudí -
pracovať – naplno žiť – to ma láka!

Pýtate sa, čo ešte dokážeme,
keď vlasy postriebril nám čas?

Keď máme trasúce sa ruky
a ani zrak už neposlúcha nás?

Veľa! Ved' pozrite sa vôkol seba,
koľko krásy naše ruky vytvorili –
koľko času, námahy bolo treba,
aby sme seba i svet potešili.

Život svoj naplníme ako veľkú vázu
a kladieme do nej tvorivej práce kvety -
odolávame bolesti, odolávame času
pre vlastný pocit – aj pre vás, milé deti!

Som senior a som hrdý nato,
že žijem vo veľkej a láskavej rodine:
Ved' Jednotu dôchodcov viac ako zlato
vážia si, cenia v meste i dedine.

► Jozef Oravec

Zo života KO JDS Prešov

Krajská organizácia Prešov už na začiatku roka 2020 plánovala množstvo podujatí, ktorými si chcela dôstojne pripomenúť 30. výročie JDS. Vo väčšine ZO JDS sa uskutočnili výročné schôdze, vo februári sa konalo zasadnutie Krajskej rady v Prešove a na všetkých stretnutiach sme hovorili o histórii našej KO JDS od jej založenia. Kým načrieme do bohatej histórie našich organizácií, chce-

me predstaviť tých, ktorí stáli pri jej zrode.

Ing. Klára Pichaničová sa aktívne zapojila do prípravy založenia JDS v kraji. Istý čas bola aj podpredsedníčkou KO JDS za čias, keď bol predsedom **Ing. M. Balvirčák**. V okrese Bardejov získavala významné osobnosti, ktoré sa stali členmi prípravného výboru a v roku 1995 na valnom zhromaždení zvolili prvý výbor organizácie JDS. Jej

predsedom sa stal **Ján Maňko** a p. Pichaničová vykonávala funkciu tajomníčky. Vďaka nej vznikli prvé ZO JDS v okrese v obciach: Malcov, Richvald, Kurima, Dlhá Lúka a samozrejme v Bardejove. Pri príležitosti 25. výr. vzniku JDS, na návrh predsedníčky OO JDS Mgr. A. Petričovej bola Ing. K. Pichaničová vyhlásená za „Čestnú predsedníčku OO JDS v Bardejove“. Je aktívnou členkou JDS aj v súčasnosti.

Jozef Chalupa – v tomto roku sa dožil 88 rokov života, po nástupe na zaslúžený odpočinok sa venuje práci v JDS. Bol pri zrode MsO JDS v Prešove, spoľahlivý garant doteraz všetkých organizovaných okresných, krajských i celoslovenských ŠH, konaných v Prešovskom kraji. V r. 2004 mal na starosti Celoslovenské ŠH na Sigorte, spracoval propozície ŠH pre rok 2008, ktoré sa konali v Bardejove a v r. 2010 to boli Celoslovenské ŠH vo Svidníku. Podieľal sa na otvorení celoslovenských ŠH v r. 2018 v Bardejove. Šport mu bol aj je blízky aj vďaka manželke a dcére, ktoré boli

trénerkami gymnastiek v Prešove. Zúčastnil sa na mnohých Celoslovenských ŠH JDS v iných mestách po Slovensku. Pri organizácii krajských a okresných ŠH sa precízne postaral o ich priebeh vrátane prípravy medailí a diplomov. Aj v súčasnosti je členom P KO JDS Prešov a jeho skúsenosti a dobré rady sú pre našu KO JDS stále prospešné.

RSDr. Štefan Pokrivčák – pred odchodom do dôchodku pracoval na Úrade práce v Starej Ľubovni a jeho úprimný vzťah k ľuďom bol preň charakteristický. Bol poslancom MsZ v Starej Ľubovni v čase, keď sa formovala JDS v okrese. V r. 2002 sa stal spoluzakladateľom MsO JDS a neskôr aj OO JDS, kde vykonával funkciu predsedu a zároveň sa stal členom P KO JDS Prešov aj členom RR. Jeho zásluhou vzniklo množstvo ZO JDS v okrese Stará Ľubovňa. V r. 2015 zo zdravotných dôvodov sa vzdal funkcie predsedu, no stále je aktívny v P OO JDS v Starej Ľubovni. Pomáha radami a skúsenosťami.

Ing. Mikuláš Jura – počas aktívneho života pracoval vo vysokých funkciách v oblasti strojárkej výroby, mal bohaté skúsenosti z organizátorskej práce a tieto plne využíva vo funkcii predsedu MsO JDS v Starej Ľubovni, ktorú vedie ako jej predseda už od jej začiatku. Veľmi sa angažoval pri riešení problému vdoveckých dôchodkov pre vdovcov v rámci Slovenska. Jeho zdravotný stav je v súčasnosti horší, no napriek tomu vedie najpočetnejšiu organizáciu v okrese Stará Ľubovňa. Je členom predsedníctva OO JDS.

Pavol Guman - bol po celý svoj aktívny život spoločensky i politicky aktívny. Preto nie náhodou sa od začiatku angažoval na vzniku a tvorbe štruktúr JDS na úrovni Prešovského kraja a jeho okresov. Členom ZO JDS v Haniske je od 8.3. 2002. **Ako predseda KO JDS Prešov** organizoval pravidelné výjazdové rokovania po jednotlivých okresoch. Pripravoval funkcionársky aktív odbornou radou, skúsenosťami a usmernením. Dbal, aby sa vytvorili možnosti pre bohatú a rôznorodú činnosť seniorov, zabezpečoval podmienky pre

ich vzdelávanie v Akadémii tretieho veku aj na Univerzite tretieho veku. Venoval pozornosť príprave okresných i krajských ŠH a vcelku až trikrát sa podieľal na organizovaní Celoslovenských športových hier JDS v Prešovskom kraji. (Prešov, Sigord - 2004, Bardejov - 2008 a Svidník-2010). Ako predseda KO JDS Prešov bol členom Ústredia JDS aj členom Rady seniorov pri Vláde SR. V súčasnosti ešte stále aktívne pôsobí ako podpredseda KO JDS Prešov.

Ing. Štefan Eller – síce nestál pri zrode KO JDS, v tom čase ešte aktívne pracoval, ale za ostatné roky, už ako člen JDS, bol pre našu organizáciu veľmi aktívny a obetavý.

V meste Bardejov zastával funkciu predsedu III. ZO JDS, čoskoro sa stal aj podpredsedom OO JDS v Bardejove, kde sa mimoriadne zaslúžil o nárast členskej základne. Podieľal sa na organizovaní mnohých podujatí v meste, okrese i v kraji, ba aj pri poriadaní celoslovenských podujatí - ŠH seniorov aj výstavy ručných prác „Zlaté ruky“. Ako člen P KO JDS v Prešove a predseda ÚRK JDS v Bratislave prejavil veľmi dobré organizačné schopnosti a korektný prístup k ľuďom i nevyhnutnej členskej administratíve. Mal jasné plány smerom k odbornej príprave pokladníkov i členov RK, aby hospodárenie v JDS na všetkých jej úrovniach bolo prehľadné a v súlade so stanovami Jednoty. Žiaľ predčasná smrť ho vytrhla z nášho kruhu a jeho činnosť pre JDS.

KO JDS bola založená v roku 2001 a prvým predsedom bol JUDr. Michal Balvirčák. V r. 2002 bol za predsedu kraja zvolený Pavel Guman a túto funkciu vykonával skoro 20 rokov. Na krajskom sneme dňa 29. 5. 2018 bola za predsedníčku KO JDS zvolená Mgr. Anna Petričová.

KO JDS má spracovaný plán hlavných úloh, ktorým sa riadi. Má podpísané Memorandum s VÚC v Prešove. V tomto dokumente je deklarovaná vzájomná spolupráca medzi VÚC a KO JDS. Členovia mnohých ZO JDS radi navštevujú sociálne zariadenia v správe VÚC, kde spestrujú život obyvateľom

týchto zariadení rôznorodou záujmovou a kultúrnou činnosťou. V každej OO JDS pracujú rôzne záujmové útvary - spevácke, tanečné, recitačné, dramatické, hudobné a pod.

Značnú pozornosť venujeme vzdelávaniu seniorov formou aktuálnych prednášok, besied, kvízov, ale aj uceleným štúdiom na Univerzite 3. veku v Prešove.

Bohatá je **kultúrno-spoločenská činnosť**: spoločenské zábavy, plesy, (Bardejov, Prešov, Snina,...), Anna bál Snina, papučový bál Bardejov, Katarínska zábava v Snine, Jánske ohne v Starej Ľubovni, stavenie májov - Vranov, Humenné, Snina. Organizovanie súťaže „Babička kraja, okresu“ nám prináša veľa radosti a zábavy, obdobne aj návštevy divadelných predstavení v Košiciach a Prešove.

Turisticko - poznávacia činnosť predstavuje realizáciu zájazdov a vychádzok, napr.: Po stopách SNP, Flóra Olomouc, Bratislava, návšteva ľadového domu na Hrebienku v Tatrách, ale aj organizácia zahraničných rekreácií: Grécko, Taliansko, Turecko, Bulharsko. Pobyty RLP organizujeme do Piešťan- Banky, Podhajskej, Sklených Teplic, Bojníc, Ružbachov.

Pravidelne organizujeme prehliadky v prednese umeleckého slova aj stretávanie sa s autormi kníh - besedy o knihách. Každoročne robíme prehliadky speváckych súborov v OO JDS aj na úrovni kraja. V tejto oblasti sú najaktívnejší seniori v OO JDS Vranov n/T., Humenné, Snina.

Pravidelne v **Mesiaci úcty k starším robíme výstavku ručných prác pod názvom „Zlaté ruky“**. ZO JDS organizujú ochutnávku krajových jedál (Bardejov), súťaž vo varení gulášu, pirohov (Levoča, Snina, Poprad).

Oblíbené a veľmi početné bývajú **športové aktivity**, napr.: Olympiáda zdravotne postihnutých (Prešov), miestne, okresné a krajské športové hry, dokonca sme reprezentovali Slovensko na ŠH štátov V4 v Českých Budějoviciach (Bardejov), pozývajú nás na svoje športové podujatia naši družobní priatelia z Čiech aj Poľska. OO JDS Prešov každoročne organizuje súťaž v bowlingu. Vo viacerých ZO JDS trénujú seniori pravidelne, napr.: v Sabínove, Bardejove, Humennom, Snine, a samozrejme v Prešove. Najnovšie

hromadne precvičujeme severskú chôdzu (Sabinov, Poprad, Bardejov). Záujmu seniorov sa tešia aj „Doskové hry“ (dáma, šach, Človeče, nehnevaj sa!) – v Bardejove.

Veľkú dôležitosť prikladáme medzigeneračnej solidarite, preto spolupracujeme so školami (krúžky šikovné ruky, paličkovanie, akcie pod názvom „Takto žili naši predkovia“, babičky a dedkovia čítajú rozprávky svojim vnúčatám). **Vydali sme** Kalendár z kresieb detí MŠ (Bardejov), veľkej popularite sa tešia „Športové dopoludnia - dedkovia, babky a vnúčatá“ (Bardejov, Humenné, Snina, Vranov).

Verejnoprospešnú prácu orientujeme hlavne na starostlivosť o životné prostredie vo svojom okolí. Vyhlásili sme „Stop igelitkám“. V niektorých ZO JDS vyhlasujú každoročne súťaž o najkrajší dvor, záhradku, balkón. Seniori sa priebežne starajú o lesné studničky.

V obci Sveržov obnovili dôchodcovia miestne unikátne kríže, vysadili okolo nich kvety, postavili lavičky a starajú sa o tieto miesta spolu s vnúčatami. V Snine ZO JDS organizuje pravidelne benefičný koncert na pomoc Domom sociálnych služieb. Pomáhame miestnym samosprávam pri organizovaní obecných či mestských podujatí, naši členovia sa starajú o miestne vojenské cintoríny a hroby neznámych vojakov i bývalých kňazov (Stebník, Zborov, Svidník...). V obci Lenartov dostala ZO JDS od miestneho roľníckeho družstva pozemok, na ktorom pestujú kapustu a chovajú ovce.

ZO JDS úspešne spolupracujú s ďalšími občianskymi združeniami ako je SZPB, ÚŽ, ČK a pod., zúčastňujú sa na ich podujatiach.

Pri celkovom pohľade na všetku predošlú činnosť KO JDS Prešov sa patrí vysloviť radosť nad naším spoločným úsilím aj dosiahnutými výsledkami. Ale rovnako sa patrí vysloviť uznanie zástupcom miestnej samosprávy - županovi VÚC, primátorom miest a starostom obcí za pomoc a podporu, ktorej sa nám dostávalo aj dostáva. A to aj v tomto nezvyčajnom roku 2020, keď sa musí celá naša spoločnosť neustále vyrovnávať s realitou pandémie COVID 19 a nevyhnutnými opatreniami na boj s ňou a jej následkami.

My, seniori, sme aj v tejto dobe aktívnou zložkou našej spoločnosti svojou disciplínou, ústretovosťou aj možnými dobrovoľníckymi aktivitami.

► **Mgr. Anna Petričová**
predsedníčka KO JDS Prešov

KO JDS Trnava spomína a bilancuje

Krajská organizácia JDS v Trnavskom kraji bola oficiálne založená na svojom 1. valnom zhromaždení zástupcov JDS zo všetkých 7 okresov kraja **11. 4. 1997 v Trnave. Predsedom sa stal p. Vladimír Brestovanský a podpredsedom p. Jozef Štefánek.** Najlepšie si spomína na tieto začiatky práve on, keďže bol až do snemu KO JDS v r. 2018 stále členom jej predsedníctva. Spomínal, ako chodili do klubov dôchodcov presviedčať ľudí, aby vstúpili do JDS. Rokovali so starostami obcí o potrebe zapájania seniorov do aktivít v obci a tiež, aby obce poskytli bezplatné priestory na stretávanie sa dôchodcov. Zháňali financie a možnosti k organizovaniu záujmovej činnosti seniorov. Boli to ťažké začiatky, ale ľudia boli pozitívne naladení a cítili potrebu združovať sa a mať „svoje“ seniorské združenie.

Za každým jeho podujatím boli a sú konkrétni ľudia – organizátori, ktorí dokázali zrealizovať skvelú myšlienku často s veľkým osobným nasadením. Tí dlhoročne najaktívnejší sú nositeľmi vyznamenania 3., 2. a 1. stupňa a každý rok ich držiteľov pribúda.

Ktorá z OO JDS je našou najstaršou? Táto skutočnosť je ovplyvnená územnou reorganizáciou krajov a okresov z r. 1996. V skupine okresov, ktoré existovali pred reorganizáciou, je podľa záznamov najstaršou **OO JDS Dunajská Streda** - predsedníčka Emma Ráczová (júl 1991), a v skupine novovytvorených okresov **OO JDS Skalica** - predseda Štefan Olejník (15. 2. 1997). **Najstaršie ZO JDS vznikli už v roku 1990 v Holíči, Veľkom Mederi a Dunajskej Strede.**

Najpočetnejšou organizáciou nášho kraja v súčasnom období je MsO JDS v Holíči, okr. Skalica so svojimi 838 členmi. **Dlhoročnou predsedníčkou je p. Viera Mikušáková.**

Naša najmladšia ZO JDS je vo Váhovciach – z okresu Galanta. Má 75 členov a funguje od septembra 2020. Za predsedníčku si zvolili si zvolili **p. Máriu Adamkovú.**

Aktuálny počet členov KO JDS v súčasnosti je 18 600, máme 7 okresných a 173 základných a mestských organizácií. Do našej pôsobnosti patria OO JDS: Dunajská Streda, Skalica, Trnava, Senica, Piešťany, Galanta a Hlohovec.

Podujatia, ktoré zvykneme organizovať, sú rôzne - mnohé komornejšieho rázu, ale sú aj mnohopočetné. Najviac členov a seniorov vôbec sa každý rok v októbri zvyklo stretávať v Trnave **na dvojdnovom Veľtrhu pre seniorov**, kedy prichádzalo do Mestskej športovej haly na veľtrh cca 2000 osôb. K veľtrhu patrila výstava ručných prác seniorov, prezentácia rôznych pomôcok, literatúry, zdravej výživy, meranie vitálnych funkcií človeka, zdravotné a právne poradenstvo a prednášky na rôzne témy týkajúce sa najmä seniorov. Poskytovali sa bezplatné masáže chrbta žiakmi 4. ročníkov SOŠ zdravotnej spolu s ochutnávkami bylinkových čajov a prácou vizážistky pre dámy seniorského veku.

Na Deň úcty, tiež v októbri, sme organizovali celodenné stretnutia všetkých predsedov ZO JDS v kraji,

funkcionárov OO a KO JDS Trnava a zástupcov Úradu TSK. Zaslúžili členovia JDS práve tam dostávali vyznamenania 1. a 2. stupňa JDS v danom roku. V dopoludňajších hodinách sa pravidelne konala konferencia a popoludní sme boli účastníkmi kultúrneho programu v Divadle J. Palárika. Táto akcia z podnetu Úradu TSK a jeho financií nás pravidelne potešila, boli sme za ňu vďační.

Ďalšia veľká krajská akcia - **tzv. „Reumatologický deň“ – deň zdravia seniorov v TSK** – mala formu tradičnej konferencie vzdelávacieho charakteru - každým rokom na inú hlavnú tému - dopĺňaná o aktuálne poznatky a návody na udržiavanie telesného i duševného zdravia.

Oblíbená **Župná olympiáda seniorov** vyžadovala dva dni a každý rok prebiehala v inom okrese. V roku 2019 to bola Dunajská Streda. Popri športových disciplínach patrí k nej i turistika v miestnej oblasti.

Tradičná **Krajská prehliadka speváckych súborov seniorov**, spojená s výstavou ručných prác, sa konala v r. 2019 na pôde okresu Hlohovec. Popri 8 seniorských sa prezentuje na prehliadke spravidla aj 1 mládežnícky (detský) súbor ako hosť na podporu myšlienky: „Staviame

most medzi generáciami“. Takto v praxi uchováваме folklórne tradície. Viaceré naše základné či miestne základné organizácie úzko spolupracujú s miestnymi odbormi Matice Slovenskej, či inými záujmovými spoločenskými organizáciami, ale aj s miestnymi školami a rozvíjajú kultúrne aj literárne a výtvarné tradície hlavne formou besied, výstav a súťaží. V r. 2015 bola naša KO JDS hostiteľkou Celoslovenskej prehliadky v prednese poézie, prózy a vlastnej tvorby seniorov pod názvom „Válkova Trnava“.

Veľmi obľúbené a navštevované sú **spoločenské podujatia a tanečné zábavy**. ZO aj OO JDS radi organizujú stavenie májov a majálesy, juniálesy, maškarné aj fašiangové plesy, často aj pre 300 osôb. Takú tradíciu má Trnava, Chtelnica, Senica, Skalica a d’.

V kruhu seniorov sa veľa spieva. Pri rôznych príležitostiach. Ale sú kluby dôchodcov alebo ZO JDS, kde sa pestuje tradícia spevackého alebo širšieho folklórneho súboru. V rámci krajskej organizácie evidujeme do 75 súborov či skupín. Medzi známe aj mimo svojho okresu patria: folklórny súbor

Kapustár z Trebatíc, Modrančanka z Trnavy-Modranky, Valša z Holíča, Šúrovčanka zo Šúroviec, Holeška z Prašníka. Zo speváckych zborov a skupín Echo a Urban zo Skalice, Jesienka z Trnavy, Kátlované z Kátloviec, Luna z Holíča, Senior z Gbelov, Dolnorešanka z D. Orešian, Relax z Križovian, Blavancka z Jaslovských Bohuníc, Prameň z Voderád, Krojovanka zo Zemianských Sádov, Rozmarín zo Šintavy, Spievanky z Borského Mikuláša, Kuklovjané z Kuklova, Dvorní-

čanka z Dvorníkov, Trakovičanka z Trakovíc a d’. Všetkých, i tých nomenovaných, radi počúvame a podporujeme.

Veľký záujem prejavujú naši členovia aj o športové či turistické aktivity. Na jednodňových turistických zrazoch sa zúčastňuje najviac členov. Bývajú organizované vo viacerých okresoch. Zvyčajne sú vybrané 3 trasy rôznej náročnosti a po ich absolvovaní pridávame posedenie v prírode s občerstvením a reprodukovanou hudbou. Niekedy

sa pridá opekačka či varenie guláša v prírode. Na jednom z takýchto turistických zrazov sa napr. v okrese Trnava zúčastnilo až vyše 550 aktívnych seniorov. V r. 2016 sa KO JDS spolu s OO JDS Dunajská Streda boli spoluorganizátormi Celoslovenských ŠH a turistického zrazu v Šamoríne.

Menšie skupiny našich členov našli záľubu v pravidelných turistických aktivitách do hôr, na hrady a zámky v rôznych oblastiach Slovenska, ČR, Maďarska, Poľska i Rakúska. Odkedy môžeme my, seniori cestovať po SR zadarmo, skutočne sa veľmi rozvinula poznávací a oddychová seniorská turistika. Z nášho kraja sú najviac navštevované: svetoznáme kúpele v Piešťanoch, rekreačný areál na Slňave pri Piešťanoch, kúpele Smrdáky, Bazilika Sedembolestnej panny Márie v Šaštíne, „Malý Rím“ so svojimi historickými budovami a kostolmi – katedrálny Chrám sv. Jána Krstiteľa, Dóm svätého Mikuláša a iné historicky významné stavby a kostoly v Trnave, termálne kúpaliská vo Veľkom Mederi, Dunajskej Strede, krásny športový areál s mnohými službami v Šamoríne, kúpalisko Vincov les v okrese Galanta, Múzeum holokaustu v Seredi, Smolenický zámok a jeho krásne okolie, vodné dielo Gabčíkovo a mnohé iné mies-

ta. Dlhšie zájazdy a exkurzie smerované nielen po Slovensku, ale aj do Rakúska, Česka či Maďarska majú korene jednak v družobných vzťahoch medzi mestami i obcami, ktoré sa zrodili už pred mnohými rokmi, alebo sa viazali na prednáškové cykly v našej Univerzite či Akadémii tretieho veku.

Dlhodobu podporujeme vzdelávanie seniorov nielen v rámci UTV a ASV, ale aj v jazykových kurzoch, kurzoch zručnosti v používaní IT. Aktuálnymi prednáškami a besedami sme zlepšovali informovanosť našich členov o prevencii pred kriminalitou, tý-

raním a nekalými praktikami podvodníkov.

Nedá sa na obmedzenom priestore zmapovať doterajšiu veľmi bohatú a rôznorodú činnosť KO JDS Trnava na všetkých jej organizačných stupňoch. Dôležité je, že sa počas celého predchádzajúceho obdobia zapisovala do spomienok svojich členov a spôsobovala neustály rast členskej základne. Vytvorila hlavne v ZO JDS medziľudské vzťahy, ktoré nepoľavili ani v tomto neľahkom období, keď našu činnosť výrazne utlmili karanténne opatrenia v súvislosti s pandémiou COVID 19. Našou snahou je udržiavať vzájomné kontakty, aby sme po uvoľnení karantény mohli nadviazať na dobrú tradíciu, ktorú sme si po minulých rokoch spoločne vybudovali.

Prichodí mi v závere poďakovať mojim najbližším spolupracovníkom - predsedom OO JDS: Františkovi Kováčovi (Dunajská Streda), Ľubošovi Bollovi (Skalica), Ladislavovi Vavrínovi (Trnava), Márie Jamríškovej (Senica), Márie Ilavskej (Piešťany), Jozefovi Bavúzovi (Galanta), Augustínovi Ukropcovi (Hlohovec). Ďakujem tiež predsedníčke revíznej komisie KO JDS Elene Honzovej, ale aj všetkým ďalším funkcionárom i členom KO JDS Trnava, ktorí sa na jej činnosti doteraz podieľali.

► **Margita Fabiánová**
predsedníčka KO JDS Trnava

KO JDS TRENČÍN

Roky nezastavíme, ale môžeme si ich užít s úsmevom

Čas má jednu vzácnu vlastnosť – všetko si pamätá. Všetko, čo je súčasťou života. Ľudia tvoria dobu a v nej sa odvíja život každého z nás a tiež spoločný a spoločenský život nás – seniorov. Pri významnej príležitosti 30. výročia vzniku Jednoty dôchodcov na Slovensku sa patrí zhodnotiť výsledky našej činnosti.

V súlade so štátnosprávnym usporiadaním vznikali krajské úrady a nadväzne na to dňa **8. 4. 1997 vznikla Krajská organizácia JDS Trenčín**. Za jej prvú predsedníčku prípravný výbor zvolil **MUDr. Rúth Kratinovú**. V r. 2000 - 2012 bol predsedom **Ing. Jozef Mikloš** a od r. 2012 doteraz je predsedníčkou **Mgr. Anna Prokešová**. Členmi Predsedníctva a Rady sú predsedovia všetkých OO JDS: Bánovce nad Bebravou, Ilava, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Partizánske, Považská Bystrica, Prievidza, Púchov a Trenčín.

V organizačnej štruktúre plnia najdôležitejšiu úlohu ZO JDS - máme ich v kraji 161. Tu prebiehajú činnosti podľa záujmu členov, podmienok miest a obcí aj spolupráce s orgánmi štátnej správy, ktoré ich finančne podporujú. Stretávanie

prebieha aj na úrovni okresov, kraja aj na celoslovenských podujatiach. Na správy o činnosti v jednotlivých ZO a OO JDS by nestačilo ani celé číslo nášho časopisu. Preto sa budeme snažiť umiestniť jednotlivé príspevky z kraja na našu webovú stránku a na facebook. Tu, v časopise Tretí vek, môžeme iba vyjadriť obrovské poďakovanie všetkým našim funkcionárom ako aj viac ako 12-im tisícim členov, ktorí svojimi aktivitami plnia myšlienku: „**Nech v starobe nie je nikto nikdy sám.**“

Prehľad pravidelných aktivít na úrovni kraja:

Krajské športové hry seniorov JDS „O pohár predsedu TSK“

V r. 2006 bola KO JDS Trenčín poverená usporiadaním IX. ročníka Celoslovenských ŠH. Tie boli podnetom pre vznik K ŠH aj v našom kraji. Organizácie sa ujala OO JDS Ilava. V r. 2007 sa v Novej Dubnici uskutočnili okresné ŠH a na ich základe sa tu konalo až do r. 2017 celkom 10 ročníkov KŠH. Organizačný výbor pracoval celý čas pod

vedením Mgr. Anny Prokešovej. Organizátorom a hlavným rozhodcom bol Mgr. Ivan Prokeš.

Najúspešnejší športovci z krajských ŠH mali príležitosť reprezentovať náš kraj na CS ŠH.

Svoju svedomitú športovú prípravu a zánietenie pre šport preukazovali tým, že od roku 2008 sa v hodnotení krajov umiestnili 7 x na 1. mieste, raz na druhom a raz na treťom mieste. V r. 2017 sa v Trenčíne uskutočnil 20. roč. CS ŠH, ktoré mali vysokú športovú aj spoločenskú úroveň. V r. 2018 sa krajské športové hry neuskutočnili, v r. 2019 prevzala ich organizáciu OO JDS Trenčín a v r. 2020 sa pre pandémiu K ŠH ani CS ŠH nekonali.

Krajská prehliadka speváckych súborov seniorov JDS

Prvé 4 ročníky (2010 – 2013) sa uskutočnili v Dubnici nad Váhom. Piaty ročník (2014) organizačne zabezpečila OO JDS Nové Mesto/Váhom pod vedením predsedníčky Márie Lovásovej. V tom istom roku organizovala naša KO JDS Celoslovenskú prehliadku speváckych súborov seniorov JDS. Posádkový klub v Trenčíne s kapacitou 700 miest bolo treba doplniť pre veľký záujem stoličkami. Ďalšie dva ročníky KP (2015 – 2016) sa uskutočnili v Ilave. Všetky prehliadky v Dubnici a Ilave zabezpečoval organizačný výbor OO JDS Ilava pod vedením Mgr. A. Prokešovej. Konferoval ich Dr. J. Farkašovský. VIII. ročník v r. 2017 sa uskutočnil v Novákoch. Organizačne ho zabezpečovala OO JDS Prievidza na čele s predsedníčkou Beátou Vyoralovou. Veľmi úspešná bola zatiaľ posledná deväta KP. Konala sa 11. mája 2018 na výstavisku Expo Center v Trenčíne, kde okrem zástupcov všetkých okresov kraja vystúpili aj dva súbory z Moravy. Organizačne zabezpečovala predsedníčka KO JDS a ZO Nová Dubnica. V r. 2019 sa 10. prehliadka nekonala a v r. 2020 sa nemohla uskutočniť kvôli pandémie..

Krajská prehliadka v umeleckom prednese poézie prózy a vlastnej tvorby seniorov JDS

V r. 2015 sme si pripomenuli 200 rokov od narodenia Ľudovíta Štúra. Toto výročie bolo podnetom pre vznik ďalšej aktivity na úrovni KO JDS. Pri jej zrode stáli predsedníčka KO JDS Trenčín Mgr. A. Prokešová a p. Janka Poláková, predsedníčka Literárneho klubu Omega. Prvé 4 ročníky (2015 až 2018) sa uskutočnili v spolupráci s Okresnou knižnicou M. Rešetku. 5. ročník (2019) sa konal v Galérii M. A. Bazovského pri príležitosti 50. výročia jej vzniku. 6. ročník (2020) sa pre pandémiu neuskutočnil.

Prehliadky tvorivosti seniorov pod názvami „Tvorivé dielne“, „Šikovné ruky“ a neskôr „Zlaté ruky“

Od r. 2012 vďaka výbornej spolupráci KO JDS s Výstaviskom Expo Center v Trenčíne mali naši seniori možnosť v rámci výstav Región Tour, Senior Expo a Hurá do záhrady prezentovať svoje výtvary v širokej a rozmanitej škále. V rámci výstavy Senior Expo sme v spolupráci s RUVZ Trenčín každoročne zorganizovali konferenciu „Za zdravý životný štýl seniorov“, kde prednášali odborníci zo sociálnej oblasti a zdravotníctva. Neoddeliteľnou súčasťou boli besedy s predstaviteľmi kultúry.

Úroveň týchto podujatí bola podnetom pre uskutočnenie 3 ročníkov Celoslovenských prehliadok tvorivosti seniorov JDS „Zlaté ruky“ práve v Trenčíne (2017 až 2019).

Vďaka priebehu viacerých výstav v jednom termíne obdivovali tvorivosť seniorov tisícky návštevníkov za účasti predstaviteľov nášho štátu.

Oblasť vzdelávania dokumentuje každý rok množstvo podujatí. Seniori z nášho kraja študujú na univerzitách v Trenčíne, Žiline, Trnave aj Bratislave. V meste Trenčín začne už 34. ročník Akadémie tretieho veku, kde sa raz mesačne uskutočňujú prednášky pre seniorov z rôznych oblastí podľa plánu Rady akadémie.

Podobným spôsobom prebehne v Novej Dubnici 15. ročník Akadémie strieborného veku.

Prednášky z rôznych oborov podľa záujmu našich členov prebiehajú aj v ďalších mestách a obciach.

Tu treba spomenúť aj dve stretnutia na tému „Seniorský šport“ v Trenčianskych Tepliciach pod záštitou Martiny Lubyovej, mi-

nisterky školstva, vedy, výskumu a športu SR, kde každý účastník dostal nahrávku cvičení pre seniorov a balíček športových potrieb.

Oblasť kultúry a spoločenského života

Jednou z najčastejších aktivít v rámci celého kraja sú zájazdy. Ich cieľom sú kultúrne pamiatky, divadelné predstavenia, festivaly, prírodné zaujímavosti a rekreačné oblasti. Návštevy v rámci susedských vzťahov miest a obcí ako aj cezhraničná spolupráca. V rámci tejto činnosti tvoria osobitnú kapitolu kultúrne a spoločenské posedenia a zábavy.

KO JDS v spolupráci s poslancom MsÚ TN Martinom Petrikom už 5 rokov organizuje Reprezentačné plesy seniorov Trenčianskeho kraja. Je skutočne úžasné sledovať staré mamy v obliekané do dlhých šiat a starých otcov v oblekoch a s motýlikmi. Záštitu preberajú predseda TSK Ing. Jaroslav Baška a primátor mesta Mgr. Richard Rybníček, za čo im patrí veľká vďaka. Tu chceme vysloviť poďakovanie aj všetkým primátorom a starostom, ktorí podporujú naše organizácie a všetkým seniorov. Spoločne strávený čas pomáha všetkým - veselým, smutným, osamelým, ale aj tým, ktorí majú pri sebe niekoho blízkeho, ale chcú byť bližšie aj k tým ostatným.

- **Mgr. Anna Prokešová**
predsedníčka KO JDS Trenčín
- **Text: Jozefa Sokolíková**
kronikárka KO JDS Trenčín
- **Foto: Mgr. Ivan Prokeš**
člen P KO JDS Trenčín
a redakcia 3. veku

Prierez činnosťou KO JDS Žilina od jej založenia

Na zakladajúcom Valnom zhromaždení JDS 10.1.1990 bol za predsedu zvolený Ing. Ladislav Sedlár, CSc. Rada Ústredia JDS v Dudinciach v r. 1996 rozhodla, aby sa na separátnych zasadaniach zástupcov z jednotlivých krajov vykonali voľby do KO JDS. Za predsedu v prípravnom období bol v Žilinskom kraji zvolený Ing. Eduard Trizuliak. **Pri utvorení KO JDS Žilina v r.**

1997 bol za predsedu zvolený Ing. Jozef Jusko. Vtedy mala naša KO JDS sedem OO JDS a 3 336 členov.

V dňoch 5. – 8. 9. 1997 sme zorganizovali I. turistický zraz dôchodcov v Roháčoch – Oraviciach za podpory Františka Tomčíka, predsedu OO JDS v Tvrdošíne. Výkonný tajomník organizačného výboru Ig-nác Kuchtich, prejavil svoje skúse-

nosti pri organizovaní turistických pochodoch. Záverečné posedenie sa uskutočnilo pri sláčikovej muzike mladých zo Zuberca. 16.12.1999 sme uskutočnili celokrajské stretnutie seniorov v Žiline, ktoré bolo vyvrcholením Medzinárodného roka venovaného starším ľuďom.

Na zasadnutí Rady KO JDS Žilina po úmrtí jej predsedu v r. 2001 bol do tejto funkcie zvolený MVDr. Štefan Filo, CSc. Krajská org. mala vtedy už 5 950 členov. V dňoch 17. – 20. júna 2003 sme zorganizovali VI. Celoslovenský turistický zraz seniorov v rámci Oravského roka – Festivalový seriál Havranovo. Počas štyroch dní, strávených v prekrásnej slovenskej prírode vo Veľkej Fatre a v Západných Tatrách – Roháčoch, si turisti pozreli skvosty slovenskej prírody. Hlavným organizátorom bol Ing. Pavol Kozák.

21.6.2007 sme uzatvorili dohodu o spolupráci medzi dôchodcami ČR, Krajskej rady Moravsko-sliezského kraja. Táto spolupráca bola

rozšírená aj o KO JDS Košického kraja a Akadémiou seniorov Poľskej republiky Bielsko-Bialou. Od r. 2009 sme organizovali stretnutia na hranici, a to striedavo v ČR a SR. Stretnutia sa uskutočnili v Čiernej, v Bílej, Skalitom, Jablúnke, Turzovke, Ostrave, Východnej a v Bielsko-Bialej.

V dňoch 19. – 21. 8. 2009 sme zorganizovali XII. roč. Celoslovenského turistického zrazu a ŠH seniorov JDS pod záštitou predsedu ŽSK Ing. Juraja Blanára, ktorého sa zúčastnil aj štátny taj. MŠ SR Ing. J. Habáni. ŠH JDS sa zúčastnilo 113 súťažiacich a hry sa konali v Žiline v spojenej základnej škole.

Na zasadnutí snemu KO JDS Žilina v máji 2012 za prítomnosti predsedu JDS Paed. Dr. K. Vajnorského a podpredsedu Ú JDS Ing. J. Lipianskeho, PhD. **bol zvolený za predsedu KO JDS Žilina Dr. Michal Kotian.**

Z príležitosti 135. výr. úmrtia Jan-ka Kalinčiaka v r. 2006 vznikla myšlienka, navrhnutá Ing. Pavlom Kozákom, každoročne organizovať regionálnu Prehliadku v prednese poézie a prózy. Nakoľko na celoslovenskej úrovni sa podobné prehliadky nekonali, v r. 2014 sme zorganizovali v Martine I. celoslovenskú prehliadku s 29 účinkujúcimi. Moderátorom bol doc. Mgr. art. Juraj Sarvaš, člen SND z Bratislavy. Od uvedeného roku sa každoročne konajú tieto prehliadky vždy v inom kraji.

V dňoch 19. – 21. 8. 2013 sme zorganizovali XVI. roč. Celoslovenských športových hier a turistiky

v Liptovskom Mikuláši v Strednej polytechnickej škole. Na otvorení sa zúčastnil primátor mesta MUDr. Alexander Slavkovský. Medzi hosťami bol aj člen zastupiteľstva VÚC Ing. Ján Blcháč, PhD., predseda Olympijského výboru SR p. Chmelár a predseda SDČR Ing. Oldřich Pospíšil. Pretekov sa zúčastnilo 103 súťažiacich zo všetkých krajov SR. KO JDS Žilina sa umiestnila v súťažiach na I. mieste.

KO JDS Žilina hostila v roku 2019 seniorov – športovcov na dvoch celoslovenských stretnutiach: **1. roč. Zimných športových hier seniorov JDS – Nižná na Orave** sa konal v dňoch 11. a 12. marca vo vzájomnej spolupráci **ZO JDS Nižná, OO JDS Tvrdošín, KO JDS Žilina a Predsedníctvo i ústredie JDS.** V penzióne Uhliská sa stretlo 40 účastníkov ZŠH zo všetkých 8 KO JDS. Preteky v slalome boli 2-kolo-

vé, rozdelené do vekových kategórií: ženy do 65 rokov a nad 65 rokov, muži vo veku 60 – 69 r. a muži 70 rokov a vyššie.

XXII. roč. Celoslovenských športových hier a turistického zrazu seniorov sa konal v Liptovskom Mikuláši v dňoch 13. – 15. 8. 2019. Celkom sa na nich zúčastnilo 147 súťažiacich zo všetkých 8 krajov. V súťaži športových družstiev opäť zvíťazili športovci z KO JDS Žilina. Podujatie sa konalo pod záštitou tajomníka MV SR Ing. R. Urbanoviča, predsedníčky VÚC Žilina Ing. Eriky Jurinovej a primátora mesta Liptovský Mikuláš Ing. Jána Blcháča, PhD.

KO JDS Žilina každoročne organizuje krajské ŠH a turistiku, prehliadku speváckych a tanečných súborov, prehliadku v prednese poézie, prózy a vlastnej tvorby za spolupráce vždy s jednou OO JDS. Víťazi jednotlivých prehliadok a súťaží postupujú do celoslovenských kôl. Ale uskutočňuje sa aj veľmi veľa rôznych iných podujatí miestnych, okresných i regionálnych. Mnohé majú svoje regionálne špecifiká aj mnohoročnú úspešnú tradíciu. Pod ňu sa podpísalo veľa agilných funkcionárov aj radových členov JDS, ktorým tvorivá činnosť pre spoluobčanov, dokonca rôzneho veku, prináša radosť.

Naša KO JDS mala k 31.12.2019 spolu 14 904 členov, združených v 11 OO JDS a 157 ZO JDS.

► Ing. Pavol Kozák

Ako sa zvýšia dôchodky v roku 2021

Sociálna poisťovňa oznamuje, že **dôchodky sa v roku 2021 zvýšia o 2,6 %** mesačnej sumy dôchodku, **najmenej** sa však zvýšia **o pevnú sumu** určenú ako **2 % z priemernej mesačnej sumy** príslušného druhu **dôchodku** vykázaného Soci-

álnou poisťovňou k 30. júnu 2020 (Priemerné výšky dôchodkových dávok pre potreby valorizácie).

Sociálna poisťovňa zároveň verejnosť upozorňuje, že **o zvýšenie dôchodku nie je potrebné žiadať**. Poberatelia dôchodkov dosta-

nú o zvýšení **písomné rozhodnutie**. Dôchodky vo vyššej sume budú **prvý raz vyplatené vo výplatnom termíne v januári 2021** aj s doplatkom zvýšenia od 1. januára 2021 do dňa predchádzajúceho výplatnému termínu v januári 2021.

Garantované pevné sumy zvýšenia dôchodkov od 1. januára 2021*:

Dôchodok vyplácaný v plnej sume	Zvýšenie najmenej	Dôchodok vyplácaný v sume jednej polovice	Zvýšenie najmenej
starobný	9,40	starobný	2,90
predčasný starobný	9,10	predčasný starobný	3,30
invalidný s mierou poklesu nad 70 %	7,80	invalidný s mierou poklesu nad 70 %	3,00
invalidný s mierou poklesu do 70 %	4,40	invalidný s mierou poklesu do 70 %	1,90
vdovský a vdovecký	6,00	vdovský a vdovecký	2,60
sirotský	2,80	sirotský	1,40

*Čiastkový dôchodok sa v roku 2021 zvýši najmenej o pomernú časť pevnej sumy zvýšenia, ktorá zodpovedá pomernej časti, v akej sa priznal čiastkový dôchodok podľa právnych predpisov Slovenskej republiky.

Ako sa mení vek odchodu do dôchodku od roku 2021

Od 1. januára 2021 sa zmení právna úprava veku odchodu do dôchodku a stanovuje sa dôchodkový vek všetkým poistencom.

Mení sa dôchodkový vek poistencov (žien a mužov) narodených v rokoch 1957 až 1965, ktorým sa neodpočítalo šesť mesiacov v porovnaní s dôchodkovým vekom bezdetného poistenca. Dôchodkový vek sa od 1. januára 2021 upravuje tak, aby každý poistenec, ktorý vychoval deti, mal znížený dôchodkový vek o šesť mesiacov za každé vychované dieťa v porovnaní s dôchodkovým vekom bezdetného poistenca, ktorý sa narodil v tom istom kalendárnom roku.

Zákonom sa stanovil spôsob kompenzácie dôchodkových nárokov poistencov, ktorí do dôchodku už odišli a na účely určenia dôchodkového veku im nebola zohľadnená výchova dieťaťa. Súčasne sa stanovil aj spôsob kom-

penzácie poistencov, ktorí dôchodkový vek ešte nedovŕšili, ale podľa novely zákona je ich dôchodkový vek nižší a dovŕšili by ho pred 1. januárom 2021. Kompenzácia bude mať formu jednorazového doplatku k starobnému dôchodku alebo formu percentu-

álneho zvýšenia starobného dôchodku.

Formou percentuálnej kompenzácie sa zvýšia aj dôchodky poistencov, ktorým bol do 31. decembra 2020 priznaný predčasný starobný dôchodok a ich dôchodkový vek sa znižuje.

Dôchodkový vek platný od 1. januára 2021

Rok narodenia poistenca	Dôchodkový vek					
	mužov	žien s počtom vychovaných detí				
		0	1	2	3-4	5 a viac
1943 a menej	60r	57r	56r	55r	54r	53r
1944	60r 9m	57r	56r	55r	54r	53r
1945	61r 6m	57r	56r	55r	54r	53r
1946	62r	57r	56r	55r	54r	53r
1947	62r	57r 9m	56r	55r	54r	53r
1948	62r	58r 6m	56r 9m	55r	54r	53r
1949	62r	59r 3m	57r 6m	55r 9m	54r	53r
1950	62r	60r	58r 3m	56r 6m	54r 9m	53r
1951	62r	60r 9m	59r	57r 3m	55r 6m	53r 9m
1952	62r	61r 6m	59r 9m	58r	56r 3m	54r 6m
1953	62r	62r	60r 6m	58r 9m	57r	55r 3m
1954	62r	62r	61r 3m	59r 6m	57r 9m	56r
1955	62r 76d	62r 76d	62r 76d	60r 3m	58r 6m	56r 9m
1956	62r 139d	62r 139d	62r 139d	61r	59r 3m	57r 6m
1957	62r 6m	62r 6m	62r	61r 6m	60r	58r 3m
1958	62r 8m	62r 8m	62r 2m	61r 8m	60r 9m	59r
1959	62r 10m	62r 10m	62r 4m	61r 10m	61r 4m	59r 9m
1960	63r	63r	62r 6m	62r	61r 6m	60r 6m
1961	63r 2m	63r 2m	62r 8m	62r 2m	61r 8m	61r 3m
1962	63r 4m	63r 4m	62r 10m	62r 4m	61r 10m	61r 7m
1963	63r 6m	63r 6m	63r	62r 6m	62r	61r 11m
1964	63r 8m	63r 8m	63r 2m	62r 8m	62r 2m	62r 2m
1965	63r 10m	63r 10m	63r 4m	62r 10m	62r 4m	62r 4m
1966 a viac	64r	64r	63r 6m	63r	62r 6m	62r 6m

Rok narodenia poistenca	Dôchodkový vek mužov, s počtom vychovaných detí		
	1	2	3 a viac
1957	62r	61r 6m	61r
1958	62r 2m	61r 8m	61r 2m
1959	62r 4m	61r 10m	61r 4m
1960	62r 6m	62r	61r 6m
1961	62r 8m	62r 2m	61r 8m
1962	62r 10m	62r 4m	61r 10m
1963	63r	62r 6m	62r
1964	63r 2m	62r 8m	62r 2m
1965	63r 4m	62r 10m	62r 4m
1966 a viac	63r 6m	63r	62r 6m

Nový spôsob určovania dôchodkového veku sa netýka poistencov, ktorým sa zachováva znížený dôchodkový vek vzhľadom na počet odpracovaných rokov v zamestnaní zaradenom do I. pracovnej kategórie alebo do I. a/alebo II. kategórie funkcií.

Viac informácií nájdete na webovej stránke Sociálnej poisťovne: www.socpoist.sk

Milé čitateľky, čitatelia!

Uzatvárame jubilejný – 25. ročník nášho časopisu. Ak prezeráme jeho archív a listujeme v mnohých číslach predošlých ročníkov, odvíja sa pred nami nesmierne široký a pestrý obraz činnosti našej Jednoty počas uplynulých rokov. Môžeme byť naň hrdí, ale aj vďační tým členom, ktorí položili jeho základy. Na stránkach 3.veku ostala po nich krásna a výrazná stopa.

Mnohí z Vás prispievate do časopisu svojimi článkami či fotografiami, pomáhate nám tvoriť jeho aktuálnu tvár. Je to doslova „náš časopis“. A preto si

spoločne poprajme, aby sa mu v roku 2021 otvorila ďalšia úspešná etapa.

Ďakujeme všetkým Vám, ktorí ste nám posielali svoje články. A tešíme sa na tie budúce, akonáhle sa bude môcť opäť naplno rozbehnúť náš obvyklý život. Preto si spoločne prajme do nastávajúceho roka 2021 veľa zdravia a čím skorší návrat do dní plných súkromnej i spoločenskej pohody.

► **Za redakčnú radu Mgr. Dobroslava Luknárová**
šéfredaktorka

Veru, dá sa veľa a v dobrom spomínať...

Tento rok sme mali osláviť 30. výročie našej JDS. Pamätám si ešte z rokov, keď som vykonávala funkciu predsedníčky OO JDS BA - Staré Mesto, na všetky dôležité medzníky vzniku JDS od 3. januára 1990, keď boli schválené jej Stanovy na MV SR, až po 24. apríl 1997, keď sa utvorila naša okresná organizácia.

Za 30-ročné obdobie sa vystriedalo v orgánoch JDS veľa funkcionárov – rada si spomínam na p. K. Vajnorského, predsedu ústredia JDS. Bol medzi funkcionármi aj radovými členmi JDS veľmi obľúbený a uznávaný po celom Slovensku. Keď po 11 rokoch predsedovania v r. 2012 odstúpil z funkcie, delegáti snemu JDS mu s veľkou vďakou udelili post Čestného predsedu. Škoda, že už nie je medzi nami.

Moje členstvo v JDS? Odvíja sa od 1. júna 2009 a už 1.1. 2010 si ma členovia našej OO JDS zvolili za predsedníčku. Vytvorili sme vynikajúci kolektív, lebo nám záležalo na rozvoji celej organizácie, ale porozumeli sme si aj ľudsky. Sídli-li sme v budove na Radlinského ul. Bola to staršia budova, ktorú o nejaký čas začali rekonštruovať, a tak sme sa vďaka p. starostke Rosovej začiatkom r. 2012 presťahovali do iných priestorov na Kýčerského ul. Dostali sme „šialene krátky“ termín na presťahovanie a zariadenie priestorov, lebo mali o ne záujem aj iní. Ešte teraz si viem živo pred-

staviť, ako sme to sťahovanie s maximálnym úsilím zvládli. Dokonca sa nám podarilo zohnať aj celkom schopný nábytok po jednej banke, ktorá sa zbavovala prebytočného mobiliáru. Neskoršie sa nám opäť prichodilo sťahovať, tentokrát na Obchodnú ul., kde sídlime doteraz.

Ako predsedníčka OO JDS som získala veľa skúseností v tejto, tak povediac, dobrovoľnej seniorskej oblasti. Nezabudnem na rokovania P KO JDS Bratislava ešte pod vedením skúsenej a obetavej predsedníčky p. Žofie Lomnickej. Bola to žena plná obdivuhodnej energie. Vedela ľudí okolo seba stmeliť do výborného kolektívu. Obdivovali sme ju, ako popri starostlivosti o svoju početnú rodinu dokáže zvládať aj takú náročnú funkciu. Keď náhle v r. 2018 zomrela, bolo

nám všetkým za ňou veľmi smutno a ľúto.

Rada som chodila na zasadania KO JDS aj z toho dôvodu, že som sa tam stretávala a spolupracovala s veľmi aktívnymi členmi. Aj som trochu závidela predsedom okr. organizácií z okolitého vidieka - z Malaciek či Pezinka, keď chválili svojich primátorov, starostov, poslancov, sponzorov, ako im vychádzajú v ústrety po každej aj finančnej stránke. U nás niektorí poslanci MZ aj úradníci na MsÚ ani nevedeli, že nejaká organizácia JDS existuje. Pravda, až na obdobie pred komunálnymi voľbami. Vtedy prišli aj do DC, aj do našich ZO.

Ako jeden z mála poslancov mal a ešte stále aj má o našu prácu záujem p. Martin Borguľa. Niet takmer žiadneho člena v našej OO JDS, ktorý by ho nepoznal. Podporoval nás pri organizovaní výletov, pozýval na koncerty aj stretnutia s umelcami v divadle. Keď boli slávnostné dni, napr. Deň matiek, Mesiac úcty k starším alebo blahoželanie jubilan- tom, vždy prišiel s občerstvením alebo náručou kvetov. Sadol si k nám, podebatoval, popočúval naše sťažnosti aj návrhy smerom k vedeniu mestskej časti a poslancom MZ.

Činnosť našej OO JDS bývala rozsiahla aj rôznorodá. Každá ZO pracovala podľa záujmu svojich členov a vypracovaného ročného plánu. Účasť na podujatiach vrátane okresných, celomestských, kraj-

ských, či ústredných, keď sa konali v Bratislave, bývala veľmi početná. Spolupráca s Ústredím JDS neraz priamo ovplyvňovala našu činnosť, keď bolo treba vypomáhať pri realizácii celoslovenských podujatí, napr. pri športových hrách, alebo výstavách „Zlaté ruky“, celoslovenských stretnutiach k Mesiacu úcty k starším a pod. Hybnou pákou týchto podujatí bol i je podpredseda JDS pre kultúru a voľno časové aktivity p. Alojz Luknár. S plným nasadením sa venuje každej takejto akcii, ale zúčastňuje sa aj na niektorých našich zasadaniach, výročných schôdzach či kultúrnych akciách v okrese aj v kraji.

Naši členovia radi uvítali, ako nakoniec všetci seniori na Slo-

vensku, možnosť cestovať vlakmi zadarmo – odvtedy veľmi narástol záujem o výlety, exkurzie aj liečebné pobyty. Sú vďační za poukazy RLP z Ústredia JDS a až na tento rok ich vždy naplno využili. Dokonca si dokázali vybaviť v niektorých kúpeľoch aj ďalšie termíny. Nimnica, Trenčianske Teplice, Sklené Teplice, Dudince, Piešťany, ale aj Tatry sa stali obľúbenými miestami oddychu, relaxu, ale aj spoločenského života seniorov.

Na okresnom sneme 25. 3. 2015 som odstúpila zo zdravotných dôvodov z funkcie predsedníčky OO JDS, ale vo výbore som ostala doteraz. Odkedy sa môj zdravotný stav opäť skonsolidoval, rada chodím

medzi „svojich“ a zapájam sa do činnosti predovšetkým v ZO JDS, kde som členkou. Veď naše aktivity v JDS sú o zmysluplných činnostiach, ktoré nás tešia, ale aj o tom, že si vzájomne pomôžeme, keď treba, vieme sa porozprávať, poučiť aj zabaviť.

Veru, dá sa veľa a v dobrom spomínať... a verím, že je nás takých veľa. Po celom Slovensku. Len škoda, že naša súčasnosť píše momentálne divný scenár. Mnoho pekných možných chvíľ odkladáme v tomto čase do budúcnosti s vierou, že raz bude aktuálnej vírusovej „plage“ koniec. A činnosť v JDS? Bude mať opäť „zelenú“!

► **Mária Hájková, podpredsedníčka OO JDS BA – Staré Mesto**

UPOZORNENIE

Ústredie Jednoty dôchodcov na Slovensku, OZ, si Vás dovoľuje upozorniť, že zo spoločenských, kultúrnych, športových a turistických akcií organizovaných ZO, MsO, OO, KO aj ústredím JDS sú vyhotovované zvukové a obrazové záznamy i fotografie, ktoré sa následne využívajú na spravodajské a propagačné účely o aktivitách JDS na jej jednotlivých stupňoch i na verejnosti.

Účasťou na týchto podujatiach udeľuje fyzická osoba súhlas s vyhotovovaním fotografií a iného

audiovizuálneho materiálu a s jeho zverejnením na adrese webového sídla, oficiálnych stránok sociálnych sietí organizácií JDS a v periodiku Tretí vek výlučne za účelom prezentácie alebo poskytnutia informácií o podujatiach, v súlade s § 12 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka i v znení čl.13 Nariadenia Európskeho parlamentu a rady EÚ o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46 ES neskorších predpisov.

„Rob, čo vieš, s tým,
čo máš, tam, kde si!“
T. Roosevelt (1858 – 1919)

